БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

44-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 286 (11272) | 1966 оной декабриин 5, понедельник | Сэн 2 мүнгэн

СОВЕТ ДЕМОКРАТИИН ҺАЙНДЭР

БҮГЭДЭ арадай, совет демократиин илан мандаһанай һайндэр — Совет Конституциин Үдэрые Эхэ ороноймнай бүхы арадууд мүнөөдэр тэмдэглэжэ байна.

Совет арадай агууехэ туйлалтанууд, засаг түрын гол ёһонууд, ороной хүн бүхэнэй демократическа эрхэ сүлөө манай Конституци — гүрэнэй үндэһэн хуули дотор батадхагданхай. Арад зон — бүрин эрхэтэ эзэн. Энэ гол ёһон манай Конституциин үндэһэниинь болоно. Газар, тэрэнэй баялиг, уһа мүрэн, ой модон, фабрика, заводууд, ашагта малтамалай уурхайнууд, түмэр, уһан, агаарай замай транспорт, банк, хүдөө ажахын болон коммунальна предприятинууд, ажаһуудалай гол фонд — эдэ бүгэдэ манай ажалшадай гарта.

Социалис зөөри болон ажахыгаа социалис ёһоор эрхилхэ гээшэ совет хүнүүдэй эрхэ, сүлөөтэй эшэ нүхэсэл, экономическа үндэһэ һууринь болоно. Хүн зонтой нягта холбоотой, тэдэнэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгодог засагай органууд—Соведүүд манай гүрэнэй политическа үндэһэ һууринь, «арадай засаг түрын» бодото бэелэл болоно гэжэ В. И. Ленин хэлээ һэн.

КПСС-эй XXIII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Совет засагай табин жэлэй ойдо бэлдэжэ байһан үедэ совет арад Конституциингаа Үдэрые тэмдэглэжэ байнад. КПСС-эй XXIII съезд айхабтар ехэ удха шанартай: арадай ажахые хүгжөөхэ долоон жэлэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүдые хаража үзэһэн, гадаадын ба дотоодын шухала үйлэ хэрэгүүдые шэнжэлһэн, парти болон арадай саашанхи зорилгонуудые элирхэйлһэн байна.

Конституциингаа Үдэрые Эхэ оромнай ехэ амжалтатайгаар угтана.

Манай промышленность урган хүгжөө. Энэ жэлэй арба һарын дүн харахада, үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай үрэ дүнгүүд һайн. Үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал, промышленна продукци гаргалта 8,3 процентээр, ажалай бүтээсэ 5 процентээр дээшэлһэн байна. Эрхим һайн шанартай, үнөөр хямда продукци промышленностимнай ехээр гаргадаг болоо. Экономическа хубилалта — түсэблэлгэ болон материальна урмашуулгые һайжаруулһанай ашаар эдэ амжалтанууд ерээ.

Хүдөө ажахын туйлалтанууд бидэниие баясуулна. Энэ жэлдэ гүрэмнай 4,5 миллиард пүүд ороохо таряа худалдан абаа. Энэмнай урда жэлэйхидэ орходоо һураггүй ехэ. Колхоз, совхозууд хэрэгтэй үрэһэ, таряагаа хаажа абаа. Хлопок, саахарай свёкло, овощ, жэмэс ехээр суглуулагдаба. Һү, мяха, үндэгэ болон нооһо бэлэдхэл амжалтатай. Колхоз, совхозуудай экономико батажан хүгжэнэ.

Совет засагай тогтоһоор 50 жэл гүйсэхэнь. Ерэхэ 1967 ондо манай экономико болон соёл культура улам хүгжэжэ, хүн зоной ажаһуудал бүри һайжаржа, манай Эхэ орон, баатар совет арад алдарта энэ ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэжэ бата этигэмээр.

Манай гүрэнэй болон нийтын байгуулалтын үнэхөөрөө демократическа байһан ушар бүхы илалтануудаймнай эшэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно. Соведүүдэй хоёр миллион үлүүтэй депутадууд—хүдэлмэришэд, колхознигууд, эрдэм болон соёлой хүдэлмэрилэгшэд, предприяти болон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, олониитын эдэбхитэд общественное ударидана. Арадай һунгамалнуудтай хамта хэдэн олон миллион хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигенциин түлөөлэгшэд Соведүүдэй хүдэлмэридэ хабаадалсана. Соведүүдэй эдэбхитэдые тоолохо болоо һаа, 23 миллион үлүүтэй. Тэдэнэр нийтын эмхинүүдтэ, Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудта хүдэлнэ. Нютагуудтахи засагай зургаануудай нүлөөндэ ороогүй газар мүнөө үгы. Экономико, соёл культура, гэгээрэл, элүүрые хамгаалга, социальна тэдхэмжэ, коммунис ёһоор хүниие хүмүүжүүлгэ, социалис хуули журам бэхижүүлгэ — эдэ бүгэдые хүгжөөхэ асуудалнуудые Соведүүд шиидхэхэдээ, олониитын эмхинүүдтэ тулгална ха юм. Энээн соол — Соведүүдэй агуу хүсэн.

Социалис демократиие саашадань үргэдхэн хүгжөөхэ талаар олон хэмжээ ябуулгануудые партимнай хараалан бэелүүлнэ. «Социалис демократиие али бүхы аргаар дэлгэрүүлэн хүгжөөхэ, гүрэниие хүтэлбэрилгэдэ, ажахын болон соёл культурын байгуулалтые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ бүхы гражданинуудай эдэбхитэйгээр хабаадаха гээшэ, гүрэнэй аппарадай хүдэлмэриие һайжаруулха, тэрэнэй ажал ябуулгын хойноһоо арад зоной хиналтые шангадхаха гээшэ коммунизм байгуулха үедэ социалис гүрэн түрын хүгжэхэ гол шэглэлынь болоно» гээд манай партиин Программа соо бэшээтэй.

Коммунизм байгуулга—бүгэдэ арадай хэрэг. Ажахын, соёлой байгуулалтын бүхы һалбаринуудта эгээн һайн өрхим үрэ дүнгүүдые туйлаха, арад зоной баян дэлгэр, болбосон байдал улам һайжаруулха зорилгонуудые шиидхэлгэ—олониитын ажабайдалай демократическа ёһоор эмхидхэн байгуулгын үг удхань болоно.

Соведүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха, ажахын болон соёл культурын асуудалнуудые шиидхэлгэндэ тэдэнэй үүргэ, харюусалгые дээшэлүүлхэ, социалис демократиие хүгжөөхэ хэрэгтэ КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1964 он), мүн бусадшье Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд айхабтар ехэ удха шанартай.

Арадай ажахые, соёл культурые хүгжөөлгэдэ, хүн зоной ажаһуудалые һайжаруулгада партиин хараалһан зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө республикымнай Соведүүдэй нютагай органууд ехэ хүдэлмэри хэнэ. Городской, районно, аймагуудай, поселково, сомоной Соведүүдэй хүдэлмэридэ хэдэн мянган ажалшад хабаадалсана.

Совет Конституци—ленинскэ национальна политикын бодото бэелэлэй, тэрэнэй амжалта болон туйлалтануудай эли тодо гэршэ мүн. Манай гүрэн тэгшэ эрхэтэ, бүрин сүлөөтэ 15 социалис республикануудай холбоон болоно. Союзна болон автономито республиканууд Ленинскэ национальна политикын ашаар хүгжэлтэ түгэс промышленность, социалис хүдөө ажахытай, түрүү, түхэл маягаараа национальна, удхаараа социалис соёл культуратай республиканууд болоо. Мүнөө Советскэ Союзай арадуудай хоорондын хани барисаан улам батажаа. Урдань гээгдэнги, заха холын арад байһанаа Агууехэ Октябриин революциин ашаар өөһэдын гүрэн түрэтэй боложо, арадуудай эб эетэй бүлэ соо экономико болон культураяа хүгжөөжэ байһан Совет Буряадай жэшээ дээрэ дурсагдаһанай эли тодо гэршэ болоно. Манай республикын туг дээрэ Ленинэй орден яларна.

Совет Конституциин Үдэрые республикымнай ажалшад мүнөөдэр тэмдэглэхэ зуураа, экономико болон культурын хүгжэлтын талаар шэнэ зорилгонуудые табина, үнгэрһэн замайнгаа үрэ дүнгүүдые гаргана. Совет арадуудай эб эетэй бүлэ соо һалбаран хүгжэжэ байдаг Буряадаймнай хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигентнэр ерэхэ 1967 ондо шэнэ амжалтануудые туйлаха гэжэ үнэн зүрхэнһөө найдагдана.

А. ХАХАЛОВ,
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ.

ВЕНГРИИН КОММУНИСТНУУДАЙ СЪЕЗД ДҮҮРЭБЭ

БУДАПЕШТ, декабриин 3. (ТАСС). Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин IX съезд мүнөөдэр хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Венгер коммунистнуудай эгээн дээдэ хуралдаан урагшатайгаар үнгэрөө. Ажал ябуулгынгаа бүхы һалбаринуудай талаар партиин бэелүүлдэг политикые съезд хүсэдөөр һайшаагаа, Центральна Комитедые тойроод партиин зэргын нягтаар жагсанги байһые харуулаа. Съезд хадаа хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгүүдые гаргаа, саашадаа дабшаха замуудые хараалаа, социализм хүсэдөөр байгуулха зорилгонуудые тодорхойлоо.

Үгэ хэлэлгэнэй һүүлээр ВСРП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Янош Кадар түгэсхэлэй үгэ хэлээ.

Вьетнамда США-гай хэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулга тухай мэдүүлгые съезд баталан абаһан байна.

Центральна Комитет, Центральна хиналтын комисси, партиин бусад хүтэлбэрилхы органууд һунгагдаа.

Венгриин социалис хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретаряар Янош Кадар дахяад һунгагдаа.

* * *

КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегацитай Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин Центральна Комитедэй нэгэдэхи секретарь Янош Кадар декабриин 3-да уулзаһан байна. Делегаци IX съезддэ хабаадаһан байгаа. Хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн уулзалгын үедэ хоёр аха дүү партиин түлөөлэгшэд шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа мэдэлсээ.

* * *

Венгриин Социалис хүдэлмэришэнэй партиин IX съезддэ хабаадаһан КПСС-эй делегациин гэшүүд Венгриин урда таладань саг зуура байдаг совет бүлэг сэрэгэй солдадууд болон офицернүүдтэ декабриин 3-да айлшалаа. Варшавска договорой ёһоор эдэ сэрэгүүд тэндэ байдаг юм.

Сугларагшадай зүгһөө халуунаар угтагдан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев үгэ хэлээ.

ГАЗЕТЫМНАЙ хэблэгдэхээ БАЙХАДА...

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Совет арадай элүүрые хамгаалгада, медицинскэ наука болон медицинскэ промышленностиие хүгжөөлгэдэ ехэ габьяатай байһанайнгаа түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1966 оной декабриин 2-ой Указаар элүүрые хамгаалгын болон медицинскэ промышленностиин 11955 хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй орден болон медальнуудаар шагнагдаа.

Ленинэй орденоор 592 хүн, Ажалай Улаан тугай орденоор —1912 хүн, «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор—3467 хүн, «Ажалай габьягай түлөө» медаляар—2990 хүн, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар 2994 хүн шагнагдаһан байна.

ЕЛИСЕЙСКЭ ОРДОН СОО ХЭЛСЭЭН БОЛОНО

ПАРИЖ. (ТАСС). Хоёр ороние алиниинеьшье һонирхуулдаг асуудалнуудаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин болон Франциин президент Шарль де Голлиин хоорондо декабриин 1-дэ Елисейскэ ордон соо хэлсээн эхилээ.

* * *

ПАРИЖ, декабриин 2. ТАСС-ай корреспондентнүүд А. Званцов болон А. Касиков иигэжэ дамжуулна:

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин мүнөөдэр городой ратушада — Парижай муниципальна соведэй байдаг газарта ороо.

Парижай муниципальна соведэй түрүүлэгшэ Поль Фабер А. Н. Косыгинда хандан амаршалгын үгэ хэлээ.

Удаань СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин үгэ хэлэһэн байна.

„Космос-134" ниидэбэ

Газарые тойрон дабшадаг «Космос-134» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1966 оной декабриин 3-да Советскэ Союзһаа табигдаба. 1962 оной мартын 16-да ТАСС-ай соносхоһон программын ёһоор замбуулинай дайдые саашадань шэнжэлхэдэ шухала болохо научна аппаратура одон дээрэ тодхогдонхой.

(ТАСС).

СССР-эй Наукануудай академиин Сибирьтэхи отделениин БУРЯАДАЙ ФИЛИАЛАЙ нээгдэһэндэ

ЭРДЭМЭЙ ШЭНЭ ГУЛАМТА

Эрдэм ухаанай өөрын гуламтатай болоһондоо гансашье Буряадай эрдэмтэд баясаа бэшэ, мүн бүхы республикымнай ажалшад баясаһан лэ байха. Ушарынь гэхэдэ, эрдэмтэдэймнай хэһэн, хэжэшье байһан асари ехэ туйлалтануудые, мүн баһа бүхы ажалшадаймнай үдэр бүриин баатаршалхы ажалые манай Коммунис парти, Совет правительство бодотоор сэгнэжэ, эрдэм соёлой өөрын гуламтатай болохыемнай зүбшөөһэн байна.

Өөрын гуламтатай болохые манай республикынхид үни хада хүлеэһэн юм. Ушар тиимэһээ декабриин гурбанай үдэр Буряадай Ленинэй орденто оперо ба баледэй театр тээшэ хүнүүд олооро һубарилдаа. Эндэ республикымнай эрдэмтэд, партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэд, нийтын түлөөлэгшэд болон колхознигууд олоороо сугларба. Тэдэнэр Москвагай, Ленинградай, Новосибирскын болон уужам дэлгэр ороноймнай зүг бүхэнһөө ерэһэн эрдэмтэдые—хүндэтэ айлшадаа баяр баясхалантайгаар угтаба. Айлшадай дунда СССР-эй Наукануудай академиин делегацие толгойлогшо, академик, Социалис Ажалай Герой А. Ю. Ишлинский; СССР-эй Наукануудай академиин Сибирьтэхи отделениин түрүүлэгшэ, академик Михаил Алексеевич Лаврентьев; СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Алексей Павлович Окладников болон СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Б. А. Серебренников бии. Буряадай эрдэм соёлой хүгжөөлгэдэ ходо һайниие һанажа, үнэн зүрхэнһөө туһалжа, хэрэгтэй сагтань зүбшэл үгэжэ байһанайнгаа түлөө мэдээжэ эрдэмтэд М. А. Лаврентьев, А. А. Трофимук (академигүүд), А. П. Окладников (гэшүүн-корреспондент) гэгшэд Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан байна.

Энэ баяр ёһололой суглаа нээхынгээ урда тээ КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** иигэжэ хэлэнэ:

— Эрдэм соёлой өөрын гуламтатай болохо гээшэ баатаршалхы ажалаймнай үрэ дүн, хүгжэлтымнай асари ехэ туйлалта мүн. Ганса Совет засагай һайн һайхан аша туһаар иимэ арга боломжонууд маанадта үгтөө.

Буряад арад урдань ямар байгаа һэм? Энэниие манай ахамад нүхэд яһала һайса мэдэхэл байха,—гэжэ оратор саашань үргэлжэлүүлнэ.—Богонихон сагай болзорто бидэ туйлай ехэ амжалтануудые туйлаабди. Гэбэшье манай Коммунис парти илангаяа бага яһатанда эсэгэ ёһоной анхарал хандуулжа байдаг. Энэнь хадаа ленинскэ национальна политикые тон зүбөөр ябуулжа байһаниие гэршэлнэ бшуу. Ехэ, багашье гэлтэгүй, аха дүү совет арад нэгэ бүлэ боложо ажаллана, соёл эрдэмээ хүгжөөнэ.

Удаань КПСС-эй Буряадай обкомой, Министрнүүдэй Соведэй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө баяр баясхалан хүргэгдэнэ. Баяр ёһололой суглаан гимнын һүр жабхаланта хүгжэм доро нээгдэбэ.

Ендэр дээрэ СССР-эй Наукануудай академиин Сибирьтэхи отделениин Буряадай филиалай түрүүлэгшэ, геолого-минералогиин эрдэмэй доктор **О. В. Макеев.** Эрдэм шэнжэлэлгын Буряадай нэгэдхэмэл институдай хэһэн ажал тухай элидхэлшын тобшохоноор хөөрэһэнэй удаа, тус институдай бааза дээрэ шэнээр эмхидхэгдэһэн филиалай саашанхи ажал, хараа бодолнууд тухай хэлэбэ.

СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент, СССР-эй Наукануудай академиин Сибирьтэхи отделениин түрүүлэгшэ, академик **М. А. Лаврентьевтэ** амаршалгын үгэ үгтэбэ.

Эрдэм соёлой гуламтатай—өөрын филиалтай болоһонтоймнай М. А. Лаврентьев халуунаар амаршалжа, саашадаа үсэд нэтэрүүгээр, зориг эрмэлзэлгэтэйгээр ажаллахые хүсэһэнэй удаа, мүнөө үеын эрдэм ухаанай арга боломжонууд, хүгжэлтын саашанхи хараа бодолнууд тухай тобшохоноор хөөрэбэ.

Ямаршье эрдэмтэд амяарлангиажаллажа шадахагүй, харин эрдэмэй хүшэр орёо асуудалнууд олон хүнүүдэй хүсөөр шиидхэгдэдэг юм. Тиимэһээ орон доторнай эрдэмэй гуламтанууд улам олошорно. Хуушанайхяараа ажаллажа огто болохогүй, ажалайнгаа арга дүрые саг үргэлжэ шэнэдхэхэ шухала. Тихэдэ Сибириин байгаали өөрын онсо шэнжэтэй гээшэ. Энээнииень зүбөөр ойлгожо, тааруу зохид зүйлнүүдые наринаар хэрэглэн байжа ажаллаха, ашаглаха ёһотойбди.

Ендэр дээрэ СССР-эй Наукануудай академиин делегацине хүтэлбэрилэгшэ, академик **А. Ю. Ишлинский** гарана.

СССР-эй Наукануудай академиин президент, академик В. В. Келдышэй, мүн томо томо бусадшье академигүүдэй халуун амаршалгые хүргэһэнийнгөө удаа, А. Ю. Ишлинский манай филиалай ажалтай танилсаһан тухайдаа сэдьхэлээ ханангяар хөөрөө. Залуу эрдэмтэд—физигүүдэй хэжэ байһан ажал тэрэниие илангаяа һонирхуулаа.

Амаршалгын үгэ хэлэгшэд олошорно. Баяр баясхалан, нэрьемэ альга ташалган, хүгжэмэй жэнхэни гоё аялга доро бэлэг барюулалган болоно.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибирьтэхи отделениин Алас-Дурнын, Яхадай АССР-эй, Эрхүүгэй ба бусадшье филиалнуудай түлөөлэгшэд халуунаар амаршална.

Ленинградай Ботаникын институдай ректор, доктор **Б. А. Тихомиров;** геологиин эрдэмэй доктор, профессор **М. С. Нагибина** (Москва); СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент **Б. А. Серебренников** (Ленинград); Буряадай хүдөө ажахын институдай ректор, ветеринарна эрдэмэй доктор **В. Р. Филиппов;** Улаан-Үдын Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн, СССР-эй Верховно Соведэй депутат **Б. З. Поздеев;** Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат **Ж. Б. Ванкеев;** РСФСР-эй һургуулинуудай габьяата багша **И. И. Булнаева** ба бусад амаршалгын үгэ хэлээ.

Һүүлээрнь КПСС-эй ЦК-гай нэрэ дээрэ КПСС-эй Буряадай обкомой, Министрнүүдэй Соведэй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба республикын бүхы ажалшадай үмэнэһөө бэшэгдэһэн бэшэг уншагдаа.

Хожомынь баяр ёһололой суглаанда байгшад һонирхолтой концерт хараа.

Манай корр.

ПРЕЗИДЕНТЫН АМАРШАЛГА

КПСС-эй Буряадай обкомой, Министрнүүдэй Соведэй ба СССР-эй Наукануудай Академиин Сибирьтэхи отделениин Буряадай филиалай нэрэ дээрэ СССР-эй Наукануудай Академиин Президент В. В. Келдыш амаршалгын телеграмма эльгээбэ. Телеграмма сооньиигэжэ хэлэгдэнэ:

«Эрдэм ухаанай шэнэ гуламтын нээгдэһэнтэй дашарамдуулан, ССР Союзай Наукануудай Академи республикынтнай эрдэмтэд болон бүхы ажалшадые амаршалаад, филиалай эрдэмтэд өөһэдынгөө шэнжэлгын үрэ дүнгүүдээр Буряадай АССР-эй эрдэм ухаан ба соёл гэгээрэлые саашадань хүгжөөн һалбаруулгада туһалха гэжэ найдажа байһанаа мэдүүлнэ».

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай түрүүлэгшэ О. В. Макеев, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин түрүүлэгшэ, СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент М. А. Лаврентьев, СССР-эй Наукануудай делегацине толгойлогшо, академик, Социалис Ажалай Герой А. Ю. Ишлинский, Буряадай хүдөө ажахын институдай ректор, ветеринарна эрдэмэй доктор В. Р. Филиппов, КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь А. У. Модогоев, СССР-эй ой модоной ажахын министрэй орлогшо Н. А. Бочко.

С. ДОРЖИЕВАЙ фото.

ҺАРААР УРИД

ЗАХААМИН. Аймагай колхоз, совхозууд ноябриин 30-да гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ. Гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда 50.062 центнер һүн ороо.

Һү тушаалгаараа Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид түрүүлжэ ябана. Эдэнэр һү худалдаха түсэбөө эгээн түрүүлэн бэелүүлһэн юм. Мүн «Коммунизмын зам» гүрэнтээ бүри октябрь һарада тооһоһон. «Красный Октябрь», XXII партсъездын нэрэмжэтэ, «Победа» колхозууд баһал һү худалдаха жэлэй түсэб дүүргэнхэйнүүд.

Туйлаһанаараа һанаагаа амарангүй колхозуудай малшад, һаалишад бүри һайн дүнгүүдтэйгээр энэ жэлээ үдэшэжэ, ойн баярай шэнэ жэлдэ бэелүүлхэ уялгануудаа тодорхойлно. «Победа» колхозой һаалишан Намжил Цоктоева ерэхэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1700 килограмм һү һааха, тэрэнэйнгээ 1500 килограммыень 1967 оной ноябриин 7 хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, аймагайнгаа бүхы һаалишадые мүрысөөндэ уряа. Энэ жэлдэ 1570 килограмм һү үнеэн бүриһөө һааха гэһэн үгэдөө тэрэ хүрэхэеэ байна.

— Жэлэй дүүрэтэр үнеэн бүриһөө адагынь 1600 килограмм һаагдаха,—гэжэ Намжил һаалишан найдамтайгаар мэдүүлнэ. — Үбһэ тэжээл элбэг. Ажаллахал хэрэгтэй.

Түрүү һаалишанай уряае аймагай олон һаалишад, малшад дэмжэнэ. XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Прасковья Норбоева нүхэр Цоктоеваһаа дутахагүй, үнеэн бүриһөө ерэхэ жэлдэ 1700 килограмм һү һааха гэжэ шиидээ. Мүн энэ колхозой һаалишад Сурма Дашиева, Цыбжит Омогтуева гэгшэд үнеэн бүриһөө 1600 килограмм һү һааха уялга абабад. Һаалишад, малшадай мүрысөөн үдэрһөө үдэртэ эршэдэнэ.

А. БУТИН.

ДЕКАБРИИН АРБАНДА—ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ

Агууехэ Октябриин алдарта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлһэн локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив ажалайнгаа эршэ улам шангадхаһаар. Мүрысөө үүсхэжэ, тэрэнэйнгээ түрүү зэргэдэ ябахань бэлэн бэшэ. Цех, участок бүхэн шэнэ уялга абаад, мүрысөөндэ шалгаржа, Совет засагайнгаа 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ эрхим бэлэг барихаар оролдоно. Мүрысөө үүсхээшэд тодорхой даабари, шэнэ уялга абанхай. Халаанайнгаа даабари дүүргэдэггүйшүүл үгы.

Заводой коллективэй эдэбхи үүсхэл, ажалайнь бүтээсэ дээшэлнэ. Энээнэй ашаар завод арба нэгэ һарынгаа даабари ноябриин 20-до дүүргээ. Табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые декабриин 10-да гүйсэд дүүргэхэ гэһэн үгэдөө хүрэхэ байһандаа хүдэлмэришэд найдана. Уялгаяа дүүргэхэ арга боломжо бии.

Г. ДАНЗАНОВ.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Ульяна Сухоновна Бадмаева жэл бүри ажалдаа амжалта туйлана. Мүнөө жэлдэ эхэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,8 килограмм нооһо хайшалжа, Агууехэ Октябриин 49 жэлэй ойе ажалайнгаа бэлэгүүдээр угтаа.

Зураг дээрэ: У. БАДМАЕВА.

И. КУЗНЕЦОВОЙ фото.
Баргажанай аймаг.

БурАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР А. К. ПЕТЧИНОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын комсомолой болон партийна организацинуудта олон удаан жэлдэ һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө, 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, КПСС-эй обкомой эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэриин таһагые даагшын орлогшо **Петчинова** Агриппина Кидаевнае Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарнин түлөө Президиумэй гэшүүн И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1966 оной декабриин 3.

БурАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР П. Т. ЯЖИНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын элүүрые хамгаалгын органуудта олон удаан жэлдэ, һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө, 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан уушханай хапяадантай тэмсэдэг республиканска диспансерэй главна врач нүхэр **Яжинов** Павел Тихоновичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарнин түлөө Президиумэй гэшүүн И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1966 оной декабриин 3.

АЖАЛ, ЭРХЭ СҮЛӨӨ, ТЭГШЭ ЭРХЭ, АХА ДҮҮГЭИ ХОЛБООН—МАНАЙ ТУГ

АРАДАЙ ДЕМОКРАТИИН ХҮСЭН ЕХЭ

Олон түмэн ажалшадай һунгамалнууд—депутадуудһаа бүридэһэн Советүүд хадаа арадай засагай гол орган мүн. Тиимэһээ гүрэн түрын, арад зоной ажал хэрэг, ажаһуудалтай холбоотой бүхы асуудалнуудые шиидхэлсэхэ, үргэн этигэмжэ түлөөлэлгэтэй, бүхы арадай нэгэн һаналтай, бата нэгэдэлтэй байһание элирхэйлэн гаршалдаг эмхи болоно бшуу.

Энээнии засагай доодо шатын эмхи болгошо сомоной, сельскэ, поселково Советүүдэй ажал ябуулга дээрэһээ хаража болохо. Харин би эндэ өөрынгөө сомоной Советэй, тэрэнэй депутадуудай ябуулдаг, шиидхэдэг ажал тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Манай Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай Ивалгын сомоной Советэй газар дээрэ найма мянга шахуу хүн зон ажаһуудаг. Эндэ хэдэн арбаад мянган толгой элдэб түрэлэй мал үсхэгдэдэг, хэлхы ехэ тарялан, хадалангай, овощ, ногоо болон бусад ургамалнуудые таридаг Ивалгын туршалга-шэнжэлгын ажахы оршоно. Хүдөө ажахын эрдэм шэнжэлгэ ябуулдаг томо туршалгын станци бии. Юрэнхы эрдэмэй ахин, дунда һургуулинууд, худалдаа наймаанай, ниитын элеэ хоолой, соёл культурын, арадай элүүрые хамгаалха зургаанууд олон. Мүн промышленна предприятинууд—кондитерска фабрика, ажаһуудалай комбинат болон ажахын бусад эмхинүүд...

Эдэнэй урда табигдаһан ажал хүдэлмэриин зорилгонуудые амжалтатай һайнаар бэелүүлгэлэ иүлөөлхэ, ажалшадай соёл гэгээрэлэй, ажаһуудалай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха али бүхы асуудалнууд сомоной Советэй гүйсэдкомой, саг үргэлжын комиссинуудай болон депутат, эдэбхитэн бүхэнэй үлэр бүриин анхарал доро байдаг.

«Гүрэнэй болон олониитын эмхинүүдэй шэнжэнүүдые бэедээ зохилдуулан абаһан Советүүд саашадаа улам ехээр олониитын эмхинүүд боложо байна. Тэдэнэй ажал ябуулгадань арад зон олоороо сэхэ хабаададсадаг» гэжэ КПСС-эй Программа дотор хэлэгдэнэ. Гүрэнэй засаг түрын бүрин эрхэтэ орган—сомоной Совет хадаа өөрынгөө хүдэлмэриие демократическа централизмын үндэһэн дээрэ зохёожо, ажалшан түмэнэй эдэбхи үүсхэл, дүй дүршэлые баримталан, ажалаа олоноор зүблэн ябуулна.

Арад зоной эдэбхи һанаашалгаар, тэдэнэй хүсэлтэ дурадхалнуудые бэелүүлэн, энэ жэл ниитын олон шэнэ барилганууд хэгдээ: Дээдэ-Ивалгада хүүгэдэй саад-ясли, шэнэ клуб, Красноярово, Ключи, Каленово тосхонуудта томо магазинууд, Ивалгада 80 хүнэй һууритай кафе, хүүгэдэй ясли, тус бүри 36 айлай байратай хоёр байшан гэр, Доодо-Ивалгада—8 жэлэй һургуули болон бусад. Ивалга тосхомнай городой шэнжэ түхэлтэй болгогдожо байна. Эндэ коммунальна бүрин хангалгатай табан дабхар байрын шэнэ гэрнүүд, мүн хүдөө ажахын техникумэй һуралсалай байшан, хамтын байранууд түхеэрэгдэнэ. Шэнэ больница, нарайлалтын гэр бодхоогдохо юм.

Каленово, Красноярово тосхонуудай ажалшадай хүсэһэнэй ёһоор харгы заһагдажа, тус һууринуудта автобусой зам нээгдээ.

Урдань Ивалга тосхонойхид ганса худагһаа уһа зөөжэ тулидаг байһан аад, мүнөө эндэ уһа бүлэдэг гурбан шэнэ худаг баригдаһан байна. Ивалгын сомоной Советэй 71 депутат, саг үргэлжын 7 комисси, депутадуудай 7 группа сомон дотороо ябуулагдадаг али бүхы хүдэлмэринүүдтэ хам оролсон ажаллана. Депутат П. А. Котовой хүтэлбэрилдэг хүдөө ажахын, депутат Е. А. Ботхоловагай ударидадаг соёлой-ажаһуудалай болон арадай элүүрые хамгаалха комиссинууд илангаяа эдэбхитэй. Аймагай болон сомоной Советүүдэй депутадууд бүгэдөөрөө олоной хэрэгтэ үүсхэл ехэтэйгээр хабаадалсахаһаа гадна, үйлэдбэри дээрэ үльгэр жэшээ харуулна.

Аймсоветэй депутат түрүү һаалишан З. И. Колесова, сомоной Советэй депутадууд: овощ ургуулагшадай бригадир Л. Дымбрынова, механизаторнууд С. Н. Шунков, Ц. Очиров, В. Эрдынеев, У. Дашинимаев, Г. Калашников, токарь Б. Ринчинов, бригадирнууд И. Степанов, Ф. Козулин, В. Каленов, Д. Гырылов, механик И. Тимухин, хонишон И. Овечкин—эдэнэр бүхы аймаг соогоо суутай.

Тиихэдэ сомоной Советые хүреэлэн, тэрэнэй ажал хэрэгтэ туһа нэмэри үзүүлдэг олониитын һайн дуранай эмхинүүдэй хэдэн зуугаад эдэбхитэд бии. Жэшээлхэдэ, пенсионернүүдэй 8, эхэнэрнүүдэй—9 советүүд, нүхэдэй 9 сүүд, арадай 13 дружина, гал түймэр сараха дружина, хүүгэдэй комнато, түрэлхидэй комитет, лавочна комисси, клубуудай совет, ариг сэбэрэй постнууд. Эдэ бүгэдэ тус тустаа ажалай түсэбтэй, сомоной Советэй ударидалга доро ажаллажа, хүн зоной дунда хүмүүжүүлгын, эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри хэнэ, ажалшадтай хөөрэлдэнэ, зүбшэнэ, тэдэнэй һанамжа, дурадхалнуудые гаргуулан сомоной Советэй, гүйсэдком дээрэ асуудал болгон табина. Эдэ бүгэдэмнай совет социалис демократиин бодото бэелэлтэ мүн ха юм даа.

Бүхы оронооймнай ажалшад Совет засагай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө ехэ бэлэдхэл хэжэ байна. Энэ талаар манай Ивалгын сомоной ажалшад социалис уялгануудые абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Хараалагдаһан бүхы хэмжээнүүднай партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлгэдэ зорюулагдаанхай. Абаһан социалис уялгануудайнгаа амжалтатай һайнаар дүүргэгдэхэ байһанда найданабди. Юуб гэхэдэ, эдэмнай бүгэдэ ажалшан бүриин болоожо, арга боломжонуудаа һайса дүгнэжэ үзөөд, һайн дураараа зүбшэжэ, демократиин ёһо журамаар гаргаһан олоной шиидхэбэри юм. Арадай демократиин хүсэн ехэ.

М. ДАБАЕВ,
Улаан-Үдын аймагай Ивалгын сомоной Советэй депутат.

Улаан-Үдын трикотажна фабрикын түрүү хүдэлмэришэн Зоя Головина—Улаан-Үдын Октябрьска районой ажалшадай депутадуудай Советэй депутат. Олониитын ажалда тэрэ эдэбхитэй хабаадалсана. Зураг дээрэ: Зоя Головина (баруун гар тээһээ). Хажуудань тус фабрикын хүдэлмэрилэгшэ И. Бурлакова ажал тухайгаа хөөрэлдэжэ байна.
А ИСТОМИНОЙ фото.

ЭРХИМ БАЯН—ЭРДЭМ БЭЛИГ

Манай Буряад орондо революциин урда тээ эрдэм бэшэгтэ һураха гээшэ айхабтар хүшэр хүндэ байһан юм. Түрэлхидэй хэды оролдоошье һаань, һургуули, багшанарай тон үсөөн дээрэһээ хүсэл оролдолгонь бэелжэ шададаггүй бэлэй. Нютаг дээрээ шэнэ һургуули нээхэ гээдшье мүнгэ зоорёэ суглуулаад, юушье бүтээнгүй һаладагынь мэдэнэбди.

Эрдэм бэшэг шудалха тухай буряад арадай үни хэтын хүсэлэн оролдолго имагтал Октябриин социалис революциин илаһанай аша туһаар бэелээ. Энээн тушаа В. И. Ленинэй гайхамшаг захяа заабаринууд бии.

Мүнөө сагта ямаршье үндэһэ яһанай хүн бүхэн хаанашье һураха эрхэтэй. Энэмнай ленинскэ национальна политикын гайхамшаг илалта мүн. Конституци дотор баталагдаанхай.

Эрдэм бэшэгтэ һураһанай аша туһаар коммунизм байгуулха аргатайбди. Эрдэм болбосорол үгы һаа, саашадаа яагаад урагшаа дабшаха, зол жаргалаа арьбажуулха гээшэбибди.

Бишье өөрөө институт дүүргээд,. багшалжа байтараа эрдэмэй кандидадай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, һүүлээрнь эрдэм шэнжэлэлгын дээдэ һургуулида хүдэлхөөр орожо, эрдэмэй докторой—эгээн дээдэ зиндаа оложо шадаһанби.

Өөрөө оролдоо һаа, хэмнайшье эрдэмэй эгээл дээдэ шатада хүрэхэ аргатай. Эрдэм һургуулиин үүдэн хүн бүхэнэй үмэнэ үргэнөөр нээгдээнхэй. Энэ—Совет засагай олгожо үгэһэн, Конституцяар баталагдаһан гайхамшаг эрхэ жаргалнай!

Н. АСАЛХАНОВ,
түүхын эрдэмэй доктор.

АМАРЖА БАИХАДА—ЖАРГАЛ

Манай ороной ажахы арад зонойнтоо аша туһада хурдан түргэнөөр хүгжэнэ. Хүн бүхэн Конституци дотор заагдаһан—ажаллаха эрхээ бүрин гүйсэдөөр эдлэнэ.

Мүн жэл бүхэндэ амарха, үндэр наһатай болоходоо тэдхэмжэ абаха эрхэтэйбди.

Би өөрөө ЛВРЗ-дэ хүдэлөөб. Тиихэдээ жэл бүри амардаг, Сочи, Кисловодск гэхэ мэтын курортнуудта ошодог һэмби. Халуун цехтэ хүдэлжэ, мүшөө үень балай үндэр наһатай болоогүйшье һаа, пенсидэ гараһан байнаб. Бэемни ямаршьегүй һайн.

Юрэдөө Совет засагай аша туһаар зол жаргалаа эдлэжэ һуунаб. Энэ һайндэрөөр дашарамдуулан, парти болон правительстводоо гүнзэгы баясхалан хүргэнэб.

Ц. ТЫХЕЕВ,
пенсионер.

СОВЕТ ПАРЛАМЕНТЫН ГЭШҮҮН

Үүсэ хүнэһэ буйлуулдаг — суута мяханай комбинат. Консервын заводой дархашуулай таһалга... Тэндэ хара хубсаһа үмдэһэн, дундуурхшаг нюргатай, дүшөөд наһанай хүн сахилгаан гэрэл сахилуулжа, сагаахан деталь дээгүүр түмэрэй долги мэлмэрүүлнэ.

Хажуудань ерэбэб. Нюурайнгаа тэбхэр хара баг хуулажа:

. Немочин... слесарь заһабарилагша гээшэб, — гэжэ тэрэмни харюусаба. Тиихэдэнь СССР-эй Верховно Советэй депутадтай уулзаһанаа ойлгооб.

— Кубын захил дүүргэжэ байнабди. Хоёр миллион табан зуу мянган баанха консервэ тиишэ эльгээгдэхэ юм,—гэбэ.

Мастерай таһалга соо оробобди. Депутадшье халажа, хөөрэхэ гээшэнь ехэл зохид. (Үнэхөөрөө арадай элшэн баймаар!): өөрөө 1936-онһоо хойшо мяха-консервын комбинадта хүдэлһэн. Дайнда ото ябажа гараһан. «РСФСР-эй габьяата ухаалан зохёогшо». «Эсэгэмнай эгээ эндэ слесареэр ажаллаһан. Би өөрөө—энэб. Басагамнай баһа эндэ орохо, ерэхэ жэлдэ мяха-һүнэй техникум дүүргэхэнь», — гэбэ.

— Танайхин үе дамжан, нэгэ газарта хүдэлжэ байна хаямта?

— Тиимэ, тиимэ... Немочинтоной бүхэли династи, — Владимир Иванович энеэбхилбэ.

Удаань Москва — ниислэл ошоһон, СССР-эй Верховно Советэй сессидэ хабаадаһан, мүнөө үедэ юу хэжэ байһан тухайдаа хөөрэбэ.

— Арад түмэнэй этигэл найдабарида хүртөөд байхадаа, жиирэй совет хүнэй хуби заяан гээшэ иимэл һайн һайхан юм ха юм гэжэ хэды омогорхобошье, һунгагшадай иимэ үндэр дээдэ найдабариень заатагүй харюулха ёһотой гүрэнэй харюусалгые бэе дээрээ даажа абаһандаа һанааташье болон алдаа гээшэ һэн хаб.

Москва мордохынгоо урда тээ, баһал намда адляар һунгагдаһан депутадууд — колхозой түрүүлэгшэ, Социалис Ажалай Герой Жамсо Бальжинимаевич Ванкеев, Бэшүүрэй XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой звеное даагша Евсей Макарович Павлов, Зэдын Оёорой совхозой комбайнер Гонгор Дылыкович Машеев, Загарайн колхозой һаалишан Тамара Филимоновна Иванова, Хяагтын совхозой хонишон Бадмацу Жамсарановна Тодорхоева болон бусад нүхэдтэйгөө уулзахадаа одоол зүрхөө дарабаб... Гэбэшье эдэмни аян холо айлшалжа ошохоёо байгаа бэшэ хадаа баһал бахарданхайнууд мэтэ үзэгдөө һэн.

Тиигээд, сэхыень хэлэхэдэ, дүшэ хүрэтэрөө Москва ошожо үзөөгүй ябаһандаа халта эшэдэһэмни хүрөө һэн.

Саашань Владимир Иванович аргагүй сэдьхэлээ хүдэлгэн, үльгэр туужын юумэ домоглобо. (Бишье энээндэнь омогорхоһондоо, баярлаһандаа гэхэ юм гү, хэлэһэн, хөөрэһыень яаха аргагүй шүлэглэхэ баатай болоо һэм).

Түрүүшынхеэ гагнууряа
Орхин хуряажа,
Түбэй хото
Сессидэ мордобоб үтэр.
Түргэн шуумар
«ТУ-да» һуужа мэтэр
Домогто ороһон
Домодедово хүрэбэб.
(Доодо дабхарһаа
Оройдоо хүрэтэр одоо
Шэл, аллюмини, шулуун —
Шэнэ һайхан
Шэнжэ түхэлтэй вокзал)
Уулзадаг һайт
Энэ үедэ намтаяа,
Улаан-Үдын
Слесарь хүбүүн битнай
Ута хара
Лимузинда һуугаад,
Улаан одото
Кремль тойрон гороолбоб,
Угаа томо
«Украина» гостиницада буубаб.
Ута һахалта
Швейцар намайе угтаба.
Урин налархай
Үгэ хүүрээ айладаба.
— Байза, та али
Гүрэнэйбта, мусье?—
Баггүй бахардангяар асууба.
—Байзыт, үгы
юун мусье гэжэ?
(Бараг хубсаһаа
Үмдөөд ябааб тиихэдэ).
Баабай, та
Эндүүрээл гээшэ хат...
Байгалай саанахи
Буряад оронһоо ерээлби,
Барюулбаб гартань
Үнэмшэлгээ үтэр.
Байрын һайнии
Шэлэжэ намда үгэбэд.
Хоймор таладань
Хотойжо гоёор хонобоб.
Хойто үдэрынь
Нүхэдтээ золгон ниилэбэб,
Хэрэм ехэ
Кремль зорин ошобоб.
Хэнтэй тэндэ
Уулзаагүйбиб юрэдөө,
Хэлэжэ дууһынь
Мэдүүлхэ гээшэ бэрхэ.
Хэлэ. яһан
Бүриин мэргэшүүл,
Хэрэг дээрээ
Хэтэдээ суурхаһан бэрхэшүүл.
Алдарта космонавт
Терешковатай уулзабаб,
(«Аршан» курортдо
Амараа һэм шуу энэмнай)
Аргагүй таняашархаба
бидэниие,
Алхалаад ошоходоо
Гагарин, Ковпак гэгшэтэй,
Армиин жанжан
Ахамад маршал Буденнытэй
Амар мэндээ
Андалдан байжа золгобоб...
Агуу хуралдаан
Эхилбэ тиигээд удангүй,
Айхабтар ехэ
Эбэй оршон байдалда.
Зүблэлтэ һайхан
Засаг түрэеэ һунгажа,
Зүблэхэ асуудалаа
Дам саашань шиидхэжэ,
Арад зонтойгоо
Адлихан сэдьхэжэ һуубаб,
Захяа зарлигынь
Заабари болгон дүүргэбэб.
Юрэ хэлэбэл,
Юунһээш үлүү энэмни.
Юһэн эрдэнеэр
Сээжэ соомни толорно...

Депутат дам саашань домоглоно. Мяха-консервынгээ комбинадта хүдэлмэриин хүсэ нэмээн үгэхыень эрижэ. КПСС-эй ЦК-тай Политбюрогой гэшүүн нүхэр Шелепиндэ хандаһан, энэ гуйлтань ехэл ханамжатайгаар абтаһан, бүтэхэ руугаа шиидхэгдэһэн байна.

— Хүдэлмэриин шэнэ гуримда орохын тула ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, технико-экономическа үрэ дүнгүүдээ һайжаруулха, голодоһо гаргаха ябадал усадхахын хойноһоо эндээ яһалал оролдожо байнабди. Суглаанда һуулсаха, үгэ хэлэхэһээ эхилээд, «нобшо» баргаданагүйл даа. Би өөрөө шанагдаһан халуун мяха «ашаха, буулгаха» арга бэдэржэ байнхайб. Арадай хэрэглэмжын эд бараа элбэгжүүлхэ хэрэгые ниитээрээ зүбшэнэ, бодомжолнобди,—гэбэ.

Тиигээд һунгагшадтайгаа сэхэ харилсажа, юу бүтээжэ байһан тухайдаа хөөрэбэ.

— Эндээ, һунгуулиингаа округ соо һургуули барюулха, харгы заһуулхаһаа эхилээд ажал тон ехэ. Эдэниие яажашье һаань, бэелүүлхын хойноһоо оролдожо байнаб. Мэнэ һая Тарбагатайһаа нүхэр Тыжегиров бэшээ—автолавкануудай бензинээр таһалдаа гэжэ. Буркоопсоюзһаа 15 тонно абажа үгөөб.. Спирт заводһоо. Гаврилова гэдэг хүбүүгээ эмшэлгэдэ ябуулха болоходоо ерээ. Туһалааб. Баһа энэ заводһоо Иванова, Дядюкова гэгшэд пенсиин, ажал хүдэлмэриин асуудалаар хандаа һэн. Хэрэгыень бүтээлсээб...—айхабтар олон тэмдэглэлнүүдые хэһэн улаахан дэбтэрээ харуулба.

Совет парламентын гэшүүн — слесарь арадайнгаа үмэнэһөө гүрэн түрын хэрэгүүдые шиидхэлсэжэ ерээд, иигэжэ хүн зонтойгоо сэхэ харилсажа, сэхэ туһалжа эхилбэ ха юм. Омогорхомоор лэ!

Тиигээд депутат үнөөхи хүдэлжэ байһан газартаа дахин ерэжэ, сахилгаан гэрэлээ сахилуулан, шэрэм буладай зүйдөөл шэрээнэ.

Р. ЦЫБИКОВ.

ЗААХАН ЗҮБЛЭЛ

Ажахын али нэгэн һалбарида ажалладаг хүнүүдэй, али нэгэ тосхондохи ажаһуугшадай эрхые хамгаалха, тэдэнэй ажабайдалай, соёл культурын, хангамжын, ажал хүдэлмэриин болон амаралтын талаар гараһан бүхы асуудал, һанамжа, дурадхалнуудые согсолон, сомоной Советэй шиидхэбэридэ табижа байха, мүн боломоор зүйлнүүдыень өөһэдөө зүбшэн бүтээжэ байдаг «заахан» зүблэл—депутадуудай бүлэг байгуулагдадаг.

Уро-Читканай сельскэ Советэй депутадуудһаа бүридэһэн тиимэ гурбан бүлэг Баргажанай совхозой Шидхан, Телятниково, Душаландахи отделенинүүдэй дэргэдэ байгуулагданхай. Тус бүлэгүүд Советэй гүйсэдком болон саг үргэлжын комиссинуудтай харилсан, өөһэдынгөө ажалай түсэб зохёожо, сельскэ Советэй зүгһөө ябуулагдаха бүхы хэмжээ ябуулгануудые нютагай арад зондо ойротуулна. Депутадуудай эдэ бүлэгүүд байгша ондо тосхонойнгоо ажаһуугшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр эмхидхээ. Һургуули һуралсал тухай, ажалай журам сахилга бэхижүүлгээр, тосхон һууринуудаа болбо[сон] түхэлтэй болгохо тушаа ас[уудалнуудые] арад зонтойгоо з[үбшэн], олон хэмжээнүүдые б[ээлүүлээ]. Энээнэй эсэстэ ула[ан] булан, клубуудай, магазин, с[толовонуудай] хүдэлмэри эли б[олотор] һайжараа. Хүдэлмэриин халу[ун] хаһада совхозой ажалда то[схо]ной ажаһуугшадые олоор [хабаа]дуулна. Тарялан, хадал[ан]гай ургаса хамгаалха тал[аар] ажал зохёоно.

Һунгагшадай захяа дурадх[ал]нуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ [...] бүлэгүүд гол анхаралаа х[андуулдаг] байна.

Шидхандахи бүлэгые депу[тат] А. Шелковников, Телятни[ко]вада — депутат Н. Поздня[ков], Душаланай бүлэгые деп[утат] А. Елшин хүтэлбэрилдэг. Се[льс]кэ Советэй депутадуудһаа [бү]ридэһэн эдэ бүлэгүүд, бүхы [де]путадууд нютаг бүридөө Со[вет] Конституциин, арадай демок[ра]тиин бэелэлтые нарин нягта[л]хинан, ажалшадай аша туһ[ын] тулада оролдожо байдаг юм.

В. ТОЛСТИХИН,
Уро-Читканай сельск[э] Советэй гүйсэдкомо[й] түрүүлэгшэ.

Баргажанай аймаг.

Зол жаргалта бага наһан

Баргажанай леспромхозой хүүгэдэй саад соо хүхюутэй. П. ЯХНОВЕЦКИИН фото.

АЖАЛШАДАЙ АША ТУҺАДА

РЕПОРТАЖ

СЭЛЭНГЫН АЙМАГАЙ түб — Гусиноозерск хото мүнөө үеын болбосон түхэлтэй шэнэ социалис городуудай нэгэн. Эндэ олон мянган хүн зон ажаһуудаг, ажалладаг гэжэ республикымнай ажалшад һайн мэдэнэ. Шахтернуудай, нүүрһэшэдэй хото гээд нэрлэгдэнэ бшуу.

Хотын тэг дунда аймагай Советэй хоёр дабхар үндэр сагаан байшан тобойжо харагдана. Хотын Совет болон аймагай бусад олон зургаанууд, промышленностиин, хүдөө ажахын, соёл гэгээрэлэй, олониитын эмхинүүд, соёлой Ордон, кинотеатр, магазинууд...

Үбэлэй эхин үеын шэмэрүүн бордоһотой үдэр. Ажалай үдэрэй дүүрэхэ ойротобошье аймагай түрүүлэгшын кабинедэй залгаа таһалга соо хүн зон олон. Мүнөөдэр аймагай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ ажалшадые хүлеэн абажа уулзана.

Буценко Ольга Матвеевна, Галуута-Нуурай дунда һургуулиин хүдэлмэрилэгшэ.

— Байрымни андалдажа үгэхые ехэтэ хүсэнэб. Мүнөө байһан байрамнай яһала һайн, һаруул, дулааншье юм. Теэд бэеэ угааха ваннагүй. Энэшье ехэ дутагдал бэшэл даа... Нүхэрни бэе муутай, газаа гаража шадахагүй тула, банида ошохо аргагүй. Аргатай һаань туһалыт... —гэжэ наһатайшаг болоһон энэ эхэнэр өөрынгөө гуйлта мэдүүлээд, юундэшьеб, аягүйрхэһэн, хитэһэн маягтайгаар, доошоо харан, —хэрбээ тиимэ боломжо байгаа һаань даа ... — гэбэ.

— Танай энэ байдал тухай депутат Коробейникова намда хэлээ һэн. 24 байратай шэнэ гэр һаяар ашаглалгада оруулагдахань. Үшөө хубааринь хэгдээгүй. Тэндэ танайда байра олгохоор бодомжологдоно. Хүлеэгыт даа, — гэжэ нүхэр Баирбиликтуев харюусана.

— Һайн даа, Даба Цыремпилович. Баяртай,—гээд тэрэ эхэнэр энеэбхилэн, омогтой хүхюун гаража ошобо.

О. М. Буценкын урда тээшье, һүүлээршье аймагай түрүүлэгшын кабинедтэ орожо, Даба Цыремпиловичтэй уулзагшад өөрынгөө хубиин, ажал хүдэлмэриин, олониитын хэрэгэй асуудалаар хандажа хөөрэлдэнэ, зүбшэнэ. Эдэ уулзалга, хөөрэлдөөнүүдые шагнажа байхада, Советэй гүйсэдком, тэрэнэй түрүүлэгшэ, депутадууд бүхэн олониитэ һунгагшадтаяа нягта холбоотой, хүн зоной эрилтэ хүсэлтэдэ али зэргэ анхаралтай байһаниинь эли харагдана.

Тиигээд уулзалгын дүүрэһэнэй һүүлээр аймагай түрүүлэгшэтэй хөөрэлдөөбди.

— Хүдөөгэй Советүүд, тэдэнэй депутадууд ажахын, соёл культурын али бүхы ажалые амжалтатай һайнаар бэелүүлхэ хэрэгтэ туһа нүлөө үзүүлхэтэйгээ хамта, ажалшадай соёл культурын, ажаһуудалай эрилтэ, хэрэглэмжые хүсэлдүүлэн, тэдэнэй ямаршье гасалангүй ажаһууха, ажаллахын түлөө ехэ анхаралаа табина,— гэжэ нүхэр Баирбиликтуев тэмдэглэнэ. Тиигээд саашаһа хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ:

— Энэ талаар аймагай, сомоной Советүүдтэ, депутадуудта һунгагшадай зүгһөө ороһон, мүн уулзалга дээрэ гү, али хамта ажаллажа байхадаа оруулһан мэдүүлгэ, гомдол, һанамжа, дурадхалнууд тушаа нютагай Советүүдэй абадаг хэмжээнүүд һонирхолтой.

Хэдэн зуугаад һанамжа, дурадхалнууд ажалшадай зүгһөө оруулагдаа. Ажалшадай ажаһуудалда тохёолдоһон гасагдалые зайсуулха тушаа эрилтэ, хүсэмжэ, гомдолнуудшье олон байгаа.

Эдэ юу харуулнаб гэхэдэ, совет социалис демократиин саашадаа улам хүгжэжэ байһанай баримта.

Аймагаймнай промышленностиин, хүдөө ажахын предприятинуудай ажал хүдэлмэриие һайжаруулха, продукци ехээр, һайн шанартайгаар үйлэдбэрилдэг болохо тушаа хүдэлмэришэд, таряашад, малшад, һаалишад, мэргэжэлтэдэй оруулһан һанамжа, дурадхалнууд ажахынуудай болон нютагай Советүүдэй саашадаа ябуулха хүдэлмэриин хэмжээнүүдые хараалха, ажалай түсэб зохёохо хэрэгтэ үндэһэ һуури боложо үгэнэ,—гэбэ.

Ажалшадһаа ороһон бэшэг, мэдүүлгэ, гомдол, хүсэлтэнүүдые бүридхэдэг дэбтэрыень харанабди. Эндэ бүридхэгдэһэн олон бэшэгүүдэй дунда гэрэй эзэн эхэнэр А. И. Баранова, Сэлэнгын совхозой һаалишан М. Гармажапова, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Д. Буянтуева, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалид Ч. Дашиев болон бусад олон хүнүүдэй мэдүүлгэнүүд бүридхэгдэһэн байна. Эдэнэр, жэшээлхэдэ, уһа худаг гаргаха, харгы заһабарилха, автобусой шэнэ маршрут бии болгохо, магазинай хүдэлмэри һайжаруулха хүүгэдэй саад-ясли үргэдхэхэ тушаа һанамжа гаргана.

— Бүгэдэл эдэшни ажалшадай хуулита ёһотой хүсэлтэ, эрилтэ ха юм. Эндэ хара хубиингаа тала хараһан нэгэшье эрилтэ үгы. Ажалшадай эрилтэ, хүсэлэн хангаха талаар гүйсэдкомой, комиссиин абаһан шиидхэбэри тухай тусхай дэбтэр дээрэ тэмдэглээтэй. Ажалшадай хуулита эрилтые гүйсэдхэхэһөө арсаха ушар Совет орон дотор байдаггүй бшуу. Совет засаг түрын органууд хүн зонойнгоо эрхые хамгаалха зорилготой ха юм даа,—гэжэ нүхэр Баирбиликтуев хөөрөөгөө түгэсхэбэ.

Д. ЦЫБЕНОВ,
манай тусхай корр.

ТҮБХИНЭНГИ ҺАЙХАНААР АЖАҺУУНАБДИ

Манай арад түмэнэй ехэ һайн-дэрэй болохо бүхэндэ үнэн зүрхэнһөө омогорхохош, баясахаш... Совет засагай олгоһон, конституци дотор батадхагдаһан гайхамшаг эрхэ уялгануудые ямар һайн һайханаар эдлэнэ гээшэбибди. Элэбхи түгэлдэр ажал хүдэлмэри, эбдэршэгүй хани барисаан, зол жаргалта ажабайдал...—бултыень тооложо бараха аалши.

Хүн зоной улам сэбэр сэлмэг, анхэ элүүр, болбосоронгёор ажаһуухын тула айхабтар ехэ юумэн хэгдэнэ, хэгдэхэшье. Наада захынь манай аймагай жэшээ дээрэ байра байдал түхеэрэлгэ хаража үзэел даа. Эндэмнай анха балай, дулии, хооһон хубхай газарнуудта шэб шэнэхэн гэр байранууд ерьылдэн бодошоод, тараан далай долгилон, мал һүрэг хушууран, трактор машинын хүнхинөөн соностожо, ажабайдалай дүүрэн түгэс һудаһан айхабтар элихэнээр сохилон байха юм. Тиихэдэ хуушан тосхон шэнээр һэльбэгдэжэ, баһал эмир залуу тэмдэгтэй болошоод һууха юм. Энэ—түбхинэнги һайхан ажабайдалаймнай бодото гэршэ. Жэшээ, баримтануудаа дурдая.

1965 оной турша догор культурно-ажаһуудалай томо хэмжээнэй 30 барилга хэжэ дүүргээ һэмди. Мүнөө жэлдэ бүтээгдэхэ томо хэмжээнэй 58 ондоо гэр байранудай 23-ниинь түлэг дундаа бодхоогдожо байна. Энэ талаар «Знамя Ленина» колхозой гэшүүд онсо шалгаржа, үльгэр жэшээ харуулнад. Тэдэнэр нёдондо жэлэйнгээ барилгые бүрин гүйсэдөөр бэелүүлээ һэн. Тиихэдээ 100 хүнэй һууритай үхибүүдэй хамтын шэнэ байра, багшанарта 5 гэрнүүдые болон бусад арбаад барилгануудые хүсэндэнь оруулжа үгэһэн. Тэрэшэлэн «Забайкалец» колхозой правлени, партийна эхин организаци хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь хүндэтэйгөөр бэелүүлнэ. Нёдондо жэл тус ажахыда 5 томо барилганууд дүүргэгдэһэн, 3 барилга эхилэгдэһэн байна.

Дурсагдаһан барилганууд — сүм колхозой мүнгэ зөөреэр! Энэ дурсагдаһан колхоздо ород, буряадууд сугтаа ажалладаг, ажаһуудаг. Эбтэйнүүд гээшэнь аргагүй! Ехэл зохидоор үгэеэ ойлголсодог. Энэмнай арад хоорондын хани барисаанай үльгэр жэшээ болоно. Мүнөө үедэ тус хоёр ажахынуудта гэр байрануудые бодхоолго улам эршэмтэйгээр үргэлжэлнэ, культурын болон ажаһуудалай өмхинүүд хүн зоной эрилтые яһала муу бэшээр хангана. Сэхыень хэлэхэдэ, энэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, гэшүүд (түрүүлэгшэнэрынь нүхэд Семенов, Братеньков) урдаа табигдаһан уг зорилгоёо гүнзэгыгөөр ойлгожо, ажалшадай культурно-ажаһуудалай эрхэ нүхэсэлые улам һайжаруулхын тула хамаг арга боломжоёо элсүүлнэ, мүнгэ зөөриеэ тааруу зохидоор гаргашална.

Һайн үдэр гээд лэ. гансал һайн юумэн тухайдаа дурдаад хизаарлангүй, харин дутуу дунданууд тухайгаа хэлэхэ байнаб.

Хэды арга шадалтай гээшэб гэн гэһээ зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд үдэр бүриин юрэнхы хэрэгүүдээр дашуураад лэ, барилга эрхилхэ хэрэгээ анхарал дороһоо алдана, нобшоруулна. Ерэхэ жэлдэ бодхоогдохо зарим барилганууд зохихо документацяар мүнөө хүрэтэр хангагданагүй. Стадион, спортивна талмайнуудые бариха тушаа анхарал табигданагүй. Зарим гэр байранууд тэсэшэгүй удаанаар баригдана. Барилгын эмхинүүдэй гэмээр Шаралдай, Шэнэ-Заган тосхонуудтахи культурын байшангуудые, Шэнэ-Заганай болон Хонхолын һургуулинуудые бодхоолго удаарна. Колхозуудта баригдажа байгаа олохон һургуулинууд, клубууд барилгын материалнуудаар дуталдана.

Иимэ ушар байдалай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, зарим ажахынуудай, барилгын эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд абаһан түсэб-уялгаа «мартажархина». Мүн сельскэ Соведүүдэй зүгһөө хиналта һуладана.

Тиигээд һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо, ногооруулха талаар ямар юумэнэй хэгдэжэ байһан тухай хөөрэһүүб. Һүүлэй жэлдэ Хонхоло, Подлопатки, Бар тосхонуудта яһала горитой хүдэлмэри бүтээгдээ. Эндэ хэдэн мянгаад модод, бургааһанай һөөгүүд һуулгагдаһан, «Эрдэм» совхозой түбэй тосходо, аймагай центртэ сэсэрлиг парк түхеэрэгдэһэн. Мүн бусадшье бүтээһэн юумэнүүд байха. Гэбэшье энэмнай һанаһанда үшөөл холо хүрэнэгүй. Тосхон бүхэниие үнэхөөр үзэмжэтэй гоё болгохын тула үйлсэ, хүүргэ гэхэ мэтэнүүдээ жэгдэлхэ, асфальтаар хушаха, ябаган харгынуудые зубшуулан, улаангир, бургааһануудые һуулгаха, айл бүхэниие өөрын сэсэрлигтэй болгохо байна ха юмбибди. Энэ талаар абажа үзэхэ болоо һаа, дутуу дунданууднай нилээд олон. Жэшээнь, Калиновка тосхониие абажа үзэел даа. Энэмнай газаа талаһаань харахада, үндэр шэнэ гэр байрануудаа жэрылгэһэн, яһала гоё һайханшье һаа, үйлсэнүүдынь ябахын аргагүй яма ялхинуудтай байха юм. Телефоной, радиогой, электрын утаһанай столбнууд ямаршье эмхи гуримгүйгөөр, зүт бүхэндэ хамаагүйгөөр татагдашанхай. Мүн Хара-Шэбэр, Шаралдай, Шэнэ-Заган, Никольск тосхонууд иимэрхүү байдалтай. Тэд үйлсэнүүдээ гуримтай зохид болгохо аргатай гүбди? Хүсэд аргатайбди. Һайн ябаган харгы татаха, хүүргэнүүдые заһабарилха, үйлсэнүүдтээ модо, бургааһа һуулгаха гэбэл, ажахы бүхэндэ, тосхон нютаг бүхэндэ арга хүсэн дүүрэн бии. Эндэ гансал үүсхэл, эмхидхэл, хүн зоной хабаадалга хэрэгтэй.

Тэрэшэлэн гэрэй хушалта, газаахияа, үүдэ үрхэеэ шэмэглэхэ, арюун сэбэрээр байлгаха аргатайбди. Гадна һургуули, клуб, больница, библиотекэ, почто, магазин, столово гэхэ мэтын эмхинүүдэй газаагуур сквер, сэсэрлигүүд һуулгагдаха, электрын гэрэл һайнаар үгтэхэ, зураг, плакадууд үлгэгдэхэ болоно ха юм.

Дутуу дунданууднай иимэрхүү байна. Гэбэшье эдэнээ сүм усадхаха, хараалһан хэмжээ түсэбүүдээ саг болзор соонь бэелүүлхэ гээшэ бидэнэй дайшалхы зорилго болоно. Энээнээ амжалта түгэсөөр бэелүүлхэ, арадайнгаа аша туһада нютагай Соведэй хубитала оруулха байһаниинь дамжаггүй.

Ц ЦЫБИКОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Челябинска область. Миасс хотын автомобильна заводой главна конвейер дээрэһээ ехэ ашаанай машинанууд һубарин буужал байна. Энэ машинанууд «Урал-375» гэһэн түхэлэй юм. Эдэнэр хүсэ шадалаараа, түргэн ябасаараа хилын саадахи ямаршье машинада булигдахагүй. Эхэ оронаймнай арадай ажахыда ехэхэн үүргэ дүүргэхэ байха.

Табан жэлэй түрүүшын жэлдэ энэ заводойхид материал арьбалһанай, цехүүдэй ажалые эршэмтэйгээр эмхидхэһэнэй ашаар түсэбһөө гадуур 100 машина, 500 двигатель гаргахаар эрмэлзэжэ байна. Зураг дээрэ: бэлэн болоһон машинанууд.

ТАСС-ай фото.

Партиин райкомуудhaa мэдээсэнэ

МЭРГЭЖЭЛТЭДТЭ ТҮШЭГЛЭНЭГҮЙ

ЯРУУНЫН аймагай «Коммунизм» колхоз адууһа малаар олон, тараан ажал ехээр эрхилдэг ажахы юм. Эндэ хүдөө ажахын дээдэ, дунда һургуулитай мэргэжэлтэдшье нилээд олон. Гэбэшье колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Бальжанов), партком (секретарь нүхэр Галсанов) эдэ мэргэжэлтэдтэ түшэглэдэггүй байна. Тэдэниие халирхайгаа ударидана, хэжэ байһан хүдэлмэреэрнь һонирхоногүй. Мэргэжэлтэдэй үүргые дээшэлүүлхэ, харюусалгыень шангадхаха гэжэ оролдоногүй. Заримдаа тэдэниие тоохошьегүй ябадал гаргана.

Мэргэжэлтэд тушаагаа анхарал лаа табидаггүйһөөл боложо, колхозой үйлэдбэриин хэрэг бирагүй. Тус артель һү һаалгаар аймаг соогоо эгээл һүүлдэ гаранхай, малай тэжээл буйлуулагданагүй. Харин үбһэ тэжээлээр эгээл баян ажахы ха юм. Тул абалгааршье адаг үрэ дүнтэй. Жэшээнь, 100 гүүн бүхэнһөө энэ жэлдэ миил 26 унага түлжүүлээ бшуу.

Иимэ аягүй байдалай ушараад байхада партиин райком халаа тус колхозой правлениин, парткомой тоосооe өөрынгөө бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэхэ баатай болобо. Мэргэжэлтэдэй дунда ябуулагдаха хүдэлмэриие эрид һайжаруулхыень нүхэд Бальжанов ба Галсанов гэгшэдтэ бюро эрилтэ табиба.

А. ДЫМЧИКОВ,
партиин райкомой таһагые даагша.

ТООСООТО ҮЕЫН ДҮҮРЭМСЭЭР

ТҮНХЭНЭЙ аймагта партийна эхин организацинуудай тоосоото һунгалтын суглаанууд боложо дүүрэбэ. Зарим организацинуудта партийна ударидагшадаар шэнэ нүхэд дэбжүүлэгдээ. Иигэжэ партийна ажабайдалдахи нэгэ шухала хүдэлмэри хэгдэбэ гээшэ.

Энээнтэй хамта КПСС-эй райком партийна организациин секретарьнарай хоёр үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Тус семинар дээрэ партийна организацинуудай мүнөө үедэхи гол шухала зорилгонуудые тодорхойлһон лекци болон элидхэлнүүд хэгдээ. КПСС-эй райкомой секретарь нүхэр Цыдеев, таһагуудые даагшад нүхэд Полхонов, Хаптаев гэгшэд элидхэл хэһэн байха юм.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Таханов манай республикын ниислэлдэ боложо үнгэрһэн научно-практическа конференциин дүн тухай тобшоор мэдээсэбэ.

Хойто үдэрынь «Сибиряк» колхозой парткомой секретарь нүхэр Седов, аймпотребсоюзай партбюрогой секретарь нүхэр Морозов, Туранай совхозой парткомой секретарь байһан нүхэр Сыбыков, «Восточные Саяны» колхозой парткомой секретарь нүхэр Борхонов болон бусад партийно-эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэри эрхилдэг дүй дүршэл тухайгаа нүхэдтөө хөөрэжэ үгэбэ.

Һүүлээрнь Туранай совхозой Могой-Горхоной МТФ ошожо, тэндэхи нүхэр Сыбеновэй хүтэлбэрилдэг партийна бүлэгэй хүдэлмэритэй танилсаба.

И. ПОЛХОНОВ,
партиин райкомой таһагые даагша.

ХАРЮУСАЛГЫНЬ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ «Эрдэм» совхоздо тоосоото һунгуулиин партийна суглаан боложо үнгэрбэ. Совхоз энэ жэлдэ зарим тэды амжалтануудые түйлажа шадаһан байна. Гүрэндэ орооһо тараа, мяха, үндэгэ, нооһо худалдаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Илангаяа совхозой дүрбэдэхи отделени һайн үрэ дүн түйлаһан байха юм. Эндэхи партийна эхин организаци 26 коммунистнуудтай, тэдэнэрээ үйлэдбэриин участогуудаар зүбөөр хубаарилан табижа, түрүү үүргыень дүүргүүлхэ тушаа ехэхэн анхарал хандуулна.

«Эрдэм» совхоз Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөө үүсхэгшэдэй нэгэн. Тиимэ дээрэһээ абаһан үндэр уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ тушаа тоосоото һунгуулиин суглаан дээрэ ехэхэн хөөрэлдөөн болоо. Энээн тухай ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой Балдама Доржиева, мэдээжэ хонишод Цыдып Эрдынеев, Дашинима Бальжинимаев гэгшэд хэлэһэн байна.

Совхозой дирекци болон партийна комитет тараан ажал хүгжөөхэ, совхоздо бии байһан машина, техникэ ашаглаха, механизаторнуудые бэлдэхэ тушаа анхаралаа багаар хандуулдаг гэжэ хурса шүүмжэлэл суглаан дээрэ гараба. Тэрэшэлэн экономическа асуудалнуудта анхарал хүсэд хандуулагданагүй гэжэ тэмдэглэгдээ.

Шэнээр һунгагдаһан совхозой парткомдо партийна эхин организацинуудай үүргэ харюусалгые дээшэлүүлхэ, ажалшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ горитой анхаралаа табиха, ажахын асуудалнуудые шадамараар, хүн зонтой хөөрэлдэжэ шиидхэхэ тухай захилнуудые коммунистнууд суглаан дээрэ үгэбэ.

Д. ЛОПИЛОВ.
Мухар-Шэбэрэй аймаг.

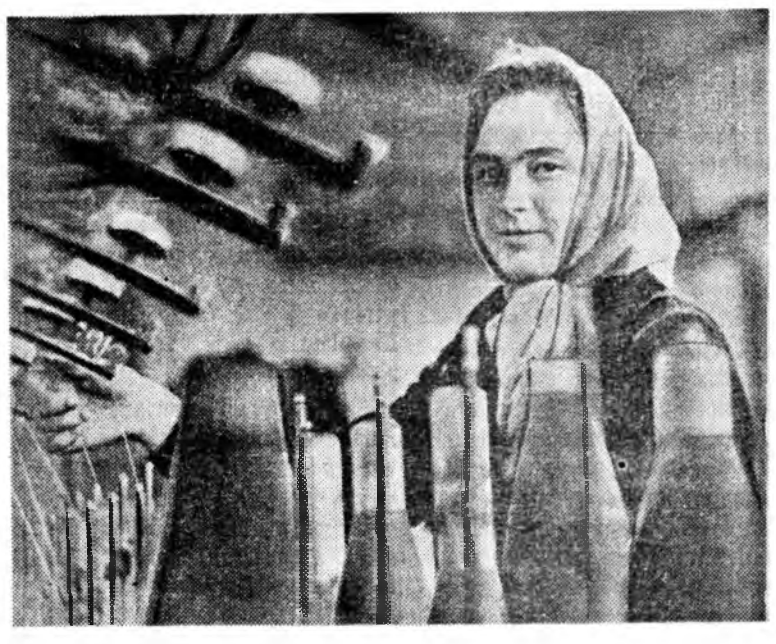

Улаан-Үдын трикотажна фабрикын хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ударник Евдокия Ефимова үдэр бүриингөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Мүнөө тэрэ Агуухэ Октябрийн 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, амжалтатайгаар хүдэлжэ байна. П. БУРМАКИНАЙ фото.

ОМОГОРХОМООР ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ

Социалис мүрысөөе эмхидхэхэ хэрэгые улам һайжаруулха тухай ВЦСПС-эй Президиумэй тогтоолые коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэһэн электромеханическа цехэйхид халуунаар угтаа юм. Тус тогтоол тушаа мастерай участок, бригада бүхэндэ агитаторнууд үргэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна. Энээнэй ашаар цех дотор социалис мүрысөөн хэзээ хэзээнэйхиһээ эршэмтэй һайнаар дэлгэрүүлэгдэжэ эхилһэн. Энэ тэмсэлэй түрүүшын зэргэдэ электродвигательнүүдые хабсаргадаг коммунис ажалай бригадынхид (бригадирынь горсоведэй депутат Иван Николаевич Мирошников) илангаяа эрхимлэнхэй. Тэдэнэр шэнэ социалис уялтануудые абаад, «Электромашина» заводойнгоо коммунис ажалай бүхы цехүүдые Агуухэ Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ коллектив гэһэн нэрэ алдарта хүртэхын түлөө мүрысөөндэ уринхай.

Электродвигательнүүдые хабсаргадаг цехэй уялганууд соо юун гэжэ хэлэгдэнэб гэхэдэ, үйлэдбэрилһэн продукцияа гансал һайн шанартайгаар тушааха, ажал хүдэлмэреэ эрдэм ухаанай үндэһөөр эрхилхэ, уралан нэвижүүлгын дуралхалнуудые элөөр нэбтэрүүлхэ, ажалайнгаа бүтээсэ 3 процентээр дээшэлүүлхэ гэхэ мэтэшэлэн болоно.

Үнгэрһэн һарануудай туршада нүхэр Мирошниковой бригадынхид хүндэ хүшэр ажалаа оньһожоруулжа, ажалай бүтээсые 10 процентээр дээшэлүүлээ. Тус бригадада техническэ дэбжэлтын эрилтэнүүд нарин нягтаар сахигдана. Тэдэ өөһэдөө эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдодог, булта һурадаг. Жэшээлхэдэ, Л. Бобков, В. Манинов, П. Рябухин гэгшэд технологическа институтда, Ю. Тимошкин лесотехническэ техникумдэ, В. Налетов, А. Думнов, И. Маслов, А. Торгашин гэгшэд бригадиртайгаа хамта хүдэлмэришэн залуушуулай үдэшын һургуулинуудта һуралсана.

Мүн тэдэ ажалай жаяг заршам нарин нягтаар сахижа, ниитын гуримһаа хазагайрагшадтай эрид тэмсэл ябуулдаг юм. Архи ууха, ажалһаа хулжаха, хулиган аашa гаргаха, годоһотойгоор хүдэлхэ, хулгай хэхэ, гэр бүлэдөө муугаар хандаха ябадалнууд тэрэ дороо шүүмжэлэгдэжэ, бодото хэмжээнүүд абтана.

Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ энэ бригадынхид залуу хүдэлмэришэн бүхэниие гүйсэд мэргэжэлтэй болгон хүмүүжүүлхэ гэһэн уялга абанхай.

Н. ДЕМИН,
«Электромашина» заводой ахалагша экономист.

ХОНОГ БҮРИ ТОБИРЖОНО

Гаарга гэжэ газарта Сэдэб Гармаев, Бүүбэйшхэ Батуев гэгшэд Аргадынгаа совхозой 140 бяруунуудые шахан таргалуулжа байдаг. Эдэ нүхэднай даалгагдаһан ажалдаа оролдосотойгоор хандажа, харууһалһан малнуудаа хэм соонь адуулжа, саг соонь уһалжа, хото хорёоень холодоо хөөбэр дулаахан, хохиртой байлгадаг байна. Энээнэйнь аша—бяруу бүхэниинь хоног бүри 800—900 граммаар шэгнүүрээ нэмээн тобиржоно.

А. ОЧИРОВ.
Баргажан.

Эхэ оронаймнай түрүү коллективүүдэй нэгэн—электровакуумна приборнуудые бүтээдэг Москвагай заводойхид Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойе амжалтатайгаар угтаха гэжэ шиидэнхэй. Үнгэтэ теле-дамжуулгын хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ цехүүдэй түхеэрэлгэнүүд мүнөө табигдан дүүрэжэ байна. Цехые ашаглалгада үгэхэ хэрэгтэ ушарһан техническэ бэрхэшээлнүүдые дабаха талаар заводой хүдэлмэришэд, инженер болон техникүүд ехэхэн ажал хээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үнгэтэ теле-дамжуулгын кинескопуудые бүтээдэг цех соо.

ТАСС-ай фото.

МОСКВА 1980 ОНДО

Владимир ПРОМЫСЛОВ, Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ

МОСКВА хотын хэдэн зуугаад жэлэй түүхын 50-яад лэ жэлынь Совет засагай үедэ хабаадана. Теэд удха шанарайнгаа талаар, городто хэгдэһэн зохёон байгуулхы асари ехэ хүдэлмэриин талаар эдэ жэлнүүд олон зуун жэлнүүдтэй адли байна.

Совет гүрэнэй ниислэл болоһоор Москва саг үргэлжэ үргэжэ, гоё һайхан түхэлтэй боложо байдаг. Хуушан хотын һуурида үргэн үйлсэ гудамжатай, парк болон стадионтой, гоё һайхан байшан гэрнүүдтэй шэнэ хото урган бодоо. Зохёон байгуулхы хүдэлмэри—барилга, шэнэдхэн заһабарилга, болбосон болголго—хүн зоной ажаһуухада, ажаллахада, аятай зохид байдал хангаха гэһэн уг зорилготой.

Энэ талаар хэды ехэ юумэнэй хэгдэһые харуулхын тула Москва хотые шэнэдхэн хубилгаха түрүүшын ехэ түсэбэй абтахаһаа хойшо үнгэрһэн гушан жэлые абаад үзэе. Энэ хугасаа соо Совет оронои ниислэл хотын хүн зоной байрын гэрнүүдэй тоо гурба дахин олон болоо. 924 шэнэ һургуули, 238 мянган һууритай хүүгэдэй эмхи зургаанууд, 42 мянган оронтой больницанууд, 71 кинотеатр баригдаа. 74 хүүргэ, хэдэн олон тоннель болон газар доогуур ябаха харгынууд шэнээр баригдаһан гү, али үргэдхэн заһагдаһан байха юм. 110 километртэ метро ябана. Троллейбусэй ябадаг зам 23 километр байһанаа 335 километртэ хүрөө, автобусой маршрут 589 километрһээ 800 километр хүрэтэр ута болоо.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, урда тээнь табигдаһан түсэб гол түлэб дүүргэгдэһэн, олонхи ушарта үлүүлэн дүүргэгдэһэн байха юм.

Москва хотые саашадаа бүри эршэмтэйгээр хүгжөөхэ, гоёон һалбаруулхын тула ехэхэн шэнэ юумэ хэхэ зорилго табигданхай. Энэ зорилгоор ниислэл хотые хүгжөөн һалбаруулха шэнэ, асари ехэ түсэбэй технико-экономическа боломжонууд хараалагдаад, һаяхан правительствоор баталагдаа. Энээниие үндэһэ болгон, һаяын жэл хахад—хоёр жэл соо тодорхой түсэб табигдаха байна. Асари ехэ шэнэ түсэбэй технико-экономическа боломжонууд айхабтар ехэ удха шанартай юм. Эдэмнай городоо хүгжөөхэ гол шэглэл тодорхойлно бшуу.

Шэнэ түсэб дотор ниислэл хотын промышленностиин, эрдэм ухаанай эмхи зургаануудай, дээдэ ба дунда һургуулиин, зам харилсаанай болон арадай ажахын бусад һалбаринуудай хүгжэлтын асуудалнууд шиидхэгдэхэ ёһотой болоно. Тиихын хажуугаар Москва мэтэ томо хотын хүн зоной тооe нэгэл хэмжээндэнь байлгаха асуудал шиидхэгдэхэ зэргэтэй.

Хотын предприятинуудтахи хүдэлмэришэдэй тооe олошоруулангүй, ажалай бүтээсэ горитойгоор дээшэлүүлхэ, продукци бүри ехээр гаргаха, шанарыень һайжаруулха зорилго табигдана.

Промышленностиин байгуулалта болон шэглэлдэ ехэхэн хубилалта болохо. Ехэ шадабари мэргэжэлтэй хүнүүдэй ажаллаха үйлэдбэриие, гол түлэб орёо нарин машина, прибор, станок бүтээлгын һалбаринуудые, мүн арадай хэрэглэмжын эрхим шанартай эд бараа гаргаха һалбаринуудые хүгжөөхөөр хараалагдана.

СССР-эй Центральна статистическэ управленитэй хамта хотын эмхи зургаануудай хэһэн тоо бүридхэлэй үндэһөөр Москвагай хүн зоной тоо 6,6—6,8 миллион байхаар тодорхойлогдоно.

Мүн ниислэл хотодо саг зуура байгшадые—аяншадые, албан хэрэгээр ябаһан, амархаяа ерэһэн хүнүүдые, союзна республиканууд һаа, хари гүрэнүүдһээ бууһан айлшадые хангаха хэрэг хараада абтанхай. Тэдэнэй тоо 300—400 мянга байхаар багсаагдана.

Эды олон зониие хэды шэнээн газар дээрэ багтааха болонобибди? Ниислэл хотын хилэ хуушаараа—Москвае дүхэриглэн хүреэлһэн автомобилиин харгыгаар лэ байха. Ниислэл хотымнай талмай энэ хугасаа соо мүнөөнэйнгөөл хэмжээндэ—87,5 мянган гектар зандаа үлэхэ. Гэбэшье хотоёо үргэдхэхэдэ таарамжатай 10 мянган гектар талмайе хожомоо хэрэглэхын тула заха газарта үлөөхэ гэжэ хараалагдана.

Ариг сэбэрэй ёһо гурим эбдэнгүй, олон дабхар гэрнүүдые дүтэ дүтэ барья һаа, мүнөөнэйнь талмай ниислэл хотые хүгжөөхэдэ яһала болохо гэжэ тоо байсаан батална. 9, 12, 16 дабхар гэрнүүд эндэ тэндэ баригдаха. Тиихэдэ Москвагай эгээн таарамжатай газарнуудта 25 дабхар гэрнүүд бодохо байха.

Тиимэһээ Москвагай барилгашад, архитекторнууд, түсэблэгшэд өөрэ янзын олон дабхар гэрнүүдые барихаар хараална. Эдэ гэрнүүд тусхай заводуудай гаргаһан бэлэн түмэр, бетон хэрэгсэлнүүдээр баригдаха.

Байрын гэрэй барилга Москвада саг үргэлжэ үргэдэжэ байха. Ниислэл хотые хүгжөөн һалбаруулха шэнэ түсэбэй бэелүүлэгдэхэдэ, 1980 ондо Москвагай айл бүхэн гэр бүлынхидэйнгөө тоогоор тодорхойлогдоһон таһалгануудтай, өөһэдын түсгаар байратай (хүн бүхэн 12—15 дүрбэлжэн метр байратай) болоод байха. Иимэ хэмжээ түйлахын тула, 1980 он болотор 66 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд Москвада баригдахаар түсэблэгдэнэ.

Ургажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ, эрдэм номдо һургаха, ажалшадай элүүрые сахиха, эхэнэрнүүдые гэрэй ажалһаа сүлөөлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулагдана. Һургуулиин наһа гүйсоогүй үхибүүдэй эмхи зургаанудые олоор эмхидхэхэ гэжэ хараалагдана. Айл бүхэн дуратайдаа үхибүүдээ тэндэ байлгажа, хүмүүжүүлхэдэнь болохо.

1980 он болотор ажалшадай эрилтые бүхы талаһаань хангаха зорилгоор соёл болбосоролой, байдал һуудалай эмхи зургаанууд ехээр хүгжөөгдэхэ юм. Олониитын эдеэ хоолой предприятинуудай тооe олошоруулжа, ниислэл хотын олонхи зоной гэртэ элеэлхэ ябадал түйлаха. Худалдаа нэймаанда хүдэлмэрилэгшэдэй тоо 2 дахин олошоржо, хүн зоной эрилтые хангадаг эмхи зургаануудай хүсэн 3 дахин эршэмтэй болохо. 1980 он болотор Москвадахи айлшадай буудаг газарай багтаамжа 4 дахин нэмэхэ.

Ниислэл хотын ажалшадые уһаар, зайн галаар, газараар хангалга һураггүй үргэдэхэ. Эдэ асуудалнуудта генеральна шэнэ түсэб соо тусхай анхарал табигданхай.

Москвагай ажалшадай иишэ тиишэ ябаха гол хэрэглэмжэ метрополитен зандаа үлэхэ. Метрогой утань 320 километр болохоор хараалагдана. 1980 он болотор ниислэл хотодохи эмхи зургаанудай, хубиин хүнгэн машинанудай тоо 10 дахин олошорхо. Тиихэдэ троллейбус, автобусууд бүри олон боложо, хүнүүд гэртэһээ ажалдаа хүрэтэр 30—35 минутаһаа дээшэ бэшэ саг соо ябадаг болохо.

Ниислэл хотын зоной амарха хэрэгтэ тусхай анхарал хандуулагдана. Москвагай оршондо москвагайхидай амарха пансионат, санатори, амаралтын газар, аяншалгын, агналгын, загаһа барилгын баазанууд, бэеын элүүр һайжаруулха, тэнхээ тамир дээшэлүүлхэ лагерьнууд олоор баригдаха. Багсаахада, энэ үзэсхэлэн газарта амаралтынгаа үдэрые хоёр миллион шахуу хүн үнгэргэхэ. Зунай амаралтын үедэ үхибүүдэй амарха ниислэлэй захадахи тусхай хотонууд, пионерэй лагерьнууд баригдаха.

Шэнэ түсэбэй технико-экономическа боломжонуудаар хараалагдаһан Москва хотые хүгжөөхэ асуудалнуудай тобшо тэдынь иимэл байна. Энэ түсэб табилгада Москвагай олохон эмхинүүд, эрдэмтэд, архитекторнууд, инженернүүд, түсэблэгшэд, барилгашад болон бусад мэргэжэлтэд хабаадалсаа.

Москва хотые хүгжөөхэ шэнэ түсэб коммунизм байгуулгын уг зорилготой бүрин тааралданхай юм. Дэлхэй дээрэхи анха түрүүшын социалис гүрэнэй ниислэл хото дэлхэй дээрэхи эгээн һайхан, эгээн болбосон хото болохо.

(АПН).

БУРЖУАЗНА ДЕМОКРАТИИН БОДОТО ШАРАЙ

АФРИКА

«Интерпрессфото-66» гэжэ бүхэдэлхэйн фотовыставкэ.
«Анголые сүлөөлхын түлөө тэмсэлшэ». Авторынь Иозеф Халифакс Аграфи (Гана).
ТАСС-ай фотохронико.

ЛАТИИН АМЕРИКЭ

КОЛУМБИ. Засагай газарhаа тунхаглаhан мэдээнэй ёhoop, байгша оной эхеэр ороной хото городуудта байрын 330 мянган гэрнүүд дуталдадаг байгаа.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нэгэ бүлынхид Боготын оршондо хээгүүр хоноод ябана.
ТАСС-ай фотохронико.

США—РАСИЗМЫН ОРОН

«Үгытэй ядуу байдалда эсэргүү тэмсэл» соносхохо гэжэ Америкын Холбоото Штадуудта 6 жэлэй урда тээ тунхаглагдаhан юм. Капитализмын үедэ «Үгытэй ядуу байдалтай тэмсэхэ» гэдэгынь гэнэн хонгор хүнүүдые мэхэлхэ hанаашалга болоно гэжэ США-гай түрүү хэблэл бури тиихэдэ бэшээ hэн. Иимэ байhыень «Ньюсуик» мэтын буржуазна журналшье мүнөө мэдэрхэ баатай болонхой.

Хэблэлэй hонинной агентство тус журналай нэгэ статьяе хурянгылан оршуулжа, уншагшадайнгаа анхаралда дурадхана.

Детройтдо hуурижалтай, 45 наhатай, **Кэлли Джексон** гэжэ нэрэтэй урихан негритян эхэнэр хоёр жэл машинисткын курсада hураhан байгаа. Ехэхэн дуршэлтэй болобошье, hарын 19 доллароор жэл үлүүтэй соо үл залгаад байна. Ажалгүй дээрэhээ hүүлэй үедэ ехээр hанаата болоод, астма үбшэндэ нэрбэгдэжэ эхилээ.

Нью-Йоркын Буруклинда байдаг 19 наhатай **Джони Робертс** гэдэг негр хүбүүнэй hубаг соо хэбтэhыень татажа гаргаа. Удаан эмшэлүүлжэ эдэгээд, ажал олохо hэдэлтэ гаргажа байнхай. Мүнөөдөө юуншье бүтэнэгүй.

Уоттс районой (Лос-Анжелос) авиамеханик мэргэжэлтэй, 23 наhатай **Рональд Фрайе** абаад үзэе. 1965 оной августда расова тулалдаанай болохо үеэр баригдажа хаагдаад, ахаяа үмөөрөө гэжэ гэмнэгдэhэн юм. ВВС-тэ алба хэдэг байhан мэргэжэлтэй энэ негр мүнөө авиамеханигай ажалда ороно эрхээ хаhагданхай. 7 hарын туршада таатай ажал оложо ядаад, хайрсагуудые эмхилэн хадаха хүдэлмэридэ ороо.

Танил мэдээжэ тааралдал: дунзуур наhанай негретянка ажалгүй ябана; негр хүбүүн хэзээшье ажалтай болоогүй байhан; сүүдэй харюусалгада хабаадуулагдаhан негр — баhал ажалгүй. Энэ гурбан жэшээ негр зоной социальна, экономическа талаараа ямараар дарлагдадаг, доромжологдодог байhыень элирхэйлэн харуулна.

Наhа бараhан президент Джон Кеннедиин зүгhөө ажалгүйдэлгын асуудалда олонниитын анхарал анха түрүүшынхеэ хандуулhанhаань хойшо эндэхи правительство энэ хэрэгтэ хэдэн миллион доллар гаргашалаа. Хотын геттонуудта байдаг негрнүүдые техническэ бэлэдхэлтэй болгохо, хүлhөөр хүдэлгэхэ хэмжээнүүд хараалагдаhан юм. Эдэ хэмжээ ябуулгануудые дэмжэнэбди гэжэ профсоюзууд соносхоhон. Теэд мүнөөшье, 6 жэлэй үнгэрөөд байхада, США-гай томо томо хото городуудтахи үгытэй кварталнуудта хэды шэнээн кэлли джексонүүд, джони робертснууд, рональд фрайнууд урдань байгаа hэм, тэды шэнээн лэ гү, али бүришье олон бии байhаар.

Геттонуудта ажаллаhаг 4 негр бүхэнэй гурбаниинь тон ахир салинтай, боро хирын ажал хэдэг байна. Эдэнэй недели соохи ажалайнь саг сагаан шарайтанайхиhаа hуралгүй бага юм. Юундэ тиигэнэб гэхэдэ, хүсэд ажалгүй гү, али саг зуурын хүдэлмэридэ ябадаг байна бшуу. Ажал олохо найдабаряа огголон алдаhан, бэдэрхэеэшье болиhон 150 мянгаhаа 200 мянга хүрэтэр негрнүүд эндэ бии. Эдэниие хүдэлмэришэдэй спискэhээ огголон гарганхай.

Хүдэлмэришэ хүнүүдые элсүүлхэ, бэлдэхэ тухай хуули — үгытэй ядуу байдалтай тэмсэхэ бодомжотой гансахан программа —1962 ондо негрнүүдэйшье, сагаан шарайтанайшье ажалгүйдэлгын айхабтар ехээр олошорхо үедэ гараhан юм. Энэ хуули, мүн хүнгэлэлтэтэ урьhаламжа, бюджет нэмээхэ правительственнэ программа ба бусад хэмжээ ябуулганууд хүнүүдэй зүhэ шарайhаа дулыдангүй, ажалаар хангаха hанаашалгатай байhан. Теэд тэдэ бүгэдэнь негрнүүдэй геттодохи ажалгүйдэлгын асуудал шиидхэжэ шадахагүй.

Президент Джонсоной дэргэдэхи экономическа советэй түрүүлэгшэ Гарднер Экли гэгшэ hаяхан иигэжэ мэдэрээ гэбэл: хизаарлагдамал энэ программаhаашье правительство арсаба. Юундэб гэхэдэ, хүдэлмэрилхэ газар олошоруулжа, ажалгүйдэлгые саашадаа хорообол, мүнгэнэй үнэ унаха болоно. Ходоло ажалгүй байдаг районуудые (илангаяа геттодо) усадхахын тула хүдэлмэришэдые бэлдэхэ тусхай түсэб хараалха ёhотой гэжэ тоолоно.

Гэбэшье хүдэлмэришэдые элсүүлхэ, бэлдэхэ хууляар хараалагдаhан программын ёhoop hураха кандидат хүн хэдэ хэдэн эрилтэнүүдтэ харюусаха—зохихо эрдэмтэй, бэеэр элүүр байха, өөрыгөө hайнаар абажа ябаха, ажал хэхые үнэн зүрхэнhөө оролдодог байха ёhотой юм гэнэ.

Иигэжэл шэлэдэг дээрэhээнь, «ажалай дадалгүйhөө шалтагаалан, олонхи хүдэлмэригүйшүүл абтанагүй. Хүнэй хуби заяанда аймшагтайгаар нүлөөлдэг геттонууд ажалгүй негрнүүдые «социальна хаяhаhануул болгоно» гэжэ ажалай министерствын түлөөлэгшэд тайлбарилна.

Үгытэй ядуу байдалтай тэмсэхэ бусад программанууд тушаа хэлэбэл, хараа түсэбтэй байдаг ушар, нютаг нютагуудта болодог политическэ зүрилдөөнүүд—тусхай мэргэжэл, ажалай дадал олгохо hуралсалай удаа дараалан болюулагдаха ябадал тохёолдуулна. «Бидэнэй арга боломжын тон ахир бага байhан дээрэhээ, Гарлемэй бүхы тулюур үхибүүдэй арбанай нэгэ хубидань лэ туhа хүргэжэ болохо байнабди» гэжэ Нью-Йоркын нэгэ чиновник хэлэбэ.

Иимэ асуудал шэнжэлдэг мэргэжэлтэй Поль Джекобс гэгшэ иигэжэ сэхэ руунь хэлэhэн: «Үнэн ушарынь юуб гэхэдэ, манай орон хүнүүдэй зүhэ шарайн илгаа баримталан дарладаг, доромжоллог орон юм. Негрнүүдые алхам бүхэндэнь доромжолдог, хашадаг байна».

(АПН).

АВСТРАЛИ

Австралиин нютаг зон тон ядуу тулюур байдалтай, ямаршье эрхэгүй юм. Гэхэ зуура, Австралиин засагаархид сэрэгэй албанда уул нютагай хүнүүдые татаха hанаатай.

Манай демократине, гэгшэ эрхээ, hаналаа хэлэхэ эрхээ, баян дэлгэр байдалаа, гэр байрануудаа, амарха сэнгэхэ бассейнүүдээ аршалан хамгаалха ёhотойбди,—гэжэ сэрэгэй ноён заабаришална. (Зүүн гарhаа).

Австралиин «Острелиен» гэжэ газетэдэ тунхаглагдаhан уран зурааша Коллэллай зураг.

— Ши, хүдэлмэришэн, даруу зантай байха ёhотойш...,— гэжэ ФРГ-гэй федеральна канцлер Эрхард зандарhан юм. (Баруун гарhаа).

«Нейсс Дейчландhаа» абтаhан зураг. (ГДР).

ФРГ

НЮТАГ НЮТАГАЙ hОНИН

ЗҮРХЭ ХҮДЭЛГЭМЭ УУЛЗАЛГА

«Саяан» гэжэ аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэд оронойнгоо ниислэл Москвае хамгаалгада хабаадалсагшадые редакцидаа урижа, тэдэнэртэй уулзаба.

«Сибиряк» колхозой Түхэреэнэй отделенидэ арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ, коммунист Андрей Иванович Байбородин Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ немец-фашис булимтарагшадтай болоhон бэйлдаанда эрэлхэг зоригтойгоор ябажа гараhан танкист. Дайнай түрүүшын жэлнүүдтэ оронойнгоо ниислэл—Москва хотые хамгаалалгада ами бэеэ гамнангүй, дайсадта хатуу сохилто үгэhэн байха юм. Нүхэр Байбородин 1945 оной майда болоhон илалтын парадта хабаадалсаhан байгаа. Энэ нүхэрэймнай үбсүүндэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай орден, Улаан Одоной хоёр орден болон олон медаль яларна.

Тус колхозой малай тэжээл буйлуулагша Ефим Арсентьевич Безотечество—Москвае хамгаалалсаhан артеллерист.

Сырен Жапович Андыков аймагай эд хэрэглэгшэдэй коопероцимн системэдэ ажаллана. Энэ нүхэрнай генерал Белов командалагшатай, морин сэрэгэй корпусой солдат. Москва шадарай байлдаанай үедэ дайсанай тылдэ нэгэтэ бэшэ гаралсажа, фашистнарые бута сохилсоhон байна. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ баатаршалга гаргаhанайнгаа түлөө нүхэр Андыков Александр Невский гэжэ хоёр орденой кавалер. Сырен Жапович илалтын парадта хабаадалсаhан намтартай.

Уулзалга дээрэ Түнхэнэй аймагай военком Л. М. Адушеев байлсажа, эдэ нүхэдэй дайшалхы габьяа тухай хөөрэжэ үгэбэ. Удаань уулзалгада хабаадаhан нүхэд Байбородин, Андыков, Безотечество гэгшэд ябаhан ябадал тухайгаа hониноор хөөрэбэд.

Л. БОРХОНОВ.

ТОБШОХОНООР

★ Спиртын заводой хүдэлмэришэд абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлэн, үнгэрhэн арба hарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэhэн байна. Тус коллектив энэ хугасаа соо түсэбhөө гадуур 116 мянган түхэригэй продукци гаргаа.

Н. ХАЗУЕВ.

★ Ахын Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түб—Сорок тосхондо жэл бүхэндэ олон шэнэ барилганууд бодхогдоно. Эндэ ерэхэ жэлдэ колхозой конторо, бани, пекарни, hургуулиин мастерской, медпункт, байрын хэдэн гэр баритдахаар хараалагдаа. Холын отара, гүүртэнүүд дээгүүр малай болон малшадай байранууд баригдаха. Мүнөө барилгын модо бэлэдхэлтэ, зөөлгэ эхилэнхэй.

П. ЖУЖАЕВ.

„ЗӨӨЛЭН АЛТА" ОЛЗОБОРИЛНО

Улаан-Үдэ хотын олон тоото агнуурида дуратайшуул амаралтынгаа үедэ хүбшэ гаранхай. Үнгэрэгшэ hарын хоёрдохи хахаhhaa тэдэнэй зариманиинь олзотой омогтой бусажа эхилээ. Гансахан hүүлшын долоон хоногой туршада Буркоопсоюзай бэлэдхэлэй управлениин тушаан абалгын пунктда 25 булган, 1500 үлүүтэй хэрмэн тушаагдаhан байна. Гадна үнэгэнэй, hолонгын болон шэлүүhэнэй үнэтэ арhан олоор тушаагдаа юм. Нэгэдэхи АТК-гай жолоошон Владислав Михайлович Лопатин амаралтынгаа хоёр долоон хоногой турша соо хоёр зуун хорин хэрмэ, нэгэ шэлүүhэ, табан hолонго болоод хэдэн шандага олзоборилhон байна. Манай городой агнуурида дуратайшуулай дунда дүй туршэл ехэтэй хуушанай ангуушан, пенсионер, коммунист Тимофей Николаевич Анакин тон хүндэтэй юм. Тэрэ хадаа Сэлэнгын, Кабанскын, Хоринай аймагуудай хүтэл дабаануудые, гол нуганууд эрхимээр мэдэдэг. Тимофей Николаевич энэ жэлэй намарай агнууриин хаhада Яруунын аймагай хүбшэтэ уланүүдаар агнаад бусахадаа, 108 хэрмэ, тушаад гаран ондатра болон бусадшье жэжэ ангуудые тушааба. Энэ нүхэрнай үнишье болонгүй «зөөлэн алтанай» агнууриида дахинаа мордобо. Тэрэниие мүнөө булганай агнуури hонирхуулна.

К. ДИМОВ.

ЭГЭЭЛ ТҮРҮҮН

⊙ Эгээн эртэ урдын ном гэхэдэ, «Папирус Приссе» гэжэ ном болохо юм. Энэ ном Парижай национальна библиотекэдэ хадагалагдана. Эртэ урдын энэ бэшэмэл ном үхэhэн хүнэй бэе хадагалhан субарга малтахада олдоhон. Тэрэ хадаа манай үе саг хүрэтэрхи 2600 ондо хабаадана.

⊙ Эгээн заахан хүн тухай арбан наймадахи зуун жэлдэ Франциин байгаалние шэнжэлэгшэ Бюффон гэгшэ бэшэhэн байна. Гушан долоо наhатай эхэнэр миил 43,3 сантиметр үндэртэй байhан.

⊙ Эгээн ута инаг дуранай бэшэг Франциин уран зурааша Марсел де Леклюра гэгшэ бэшэhэн байна. Тэрэ Магдалени де Виллатора гэгшэдэ бэшэг бэшэхэдээ: «Би шамда дурланаб» гэhэн үгэнүүдээ 1875 дахин дабтаhан байха юм.

⊙ Эгээн ехэ картина «Жаргалай орон» гэжэ зураг 1588 ондо арбан долоо наhатай Италиин уран зурааша Тинторетто гэгшэ зураhан байна. Тэрэнэй хэмжээн долоон метр үргэнтэй, хорин хоёр метр утатай. Энэ картина Венецианска дожой ордон соо табяатай.

(Календарьhaa абтаба).

Түүхын хуудаhа ирахада

БАГША У. Ц. ОНГОДОВ

Революциин урда тээхи буряадай үсөөхэн тоото интеллигенциин дунда Убаша Цыбик Онгодов онсо hуури эзэлнэ. Хаанта засагай үедэ Буряадай бэлигтэй хүбүүдэй ажаллахань ямар хэсүү хүндэ байhаниие тэрэнэй ажабайдал, ажал ябуулгань гэршэлнэ.

Онгодов 1831 оной хабар (монгол литээр туулай жэл) Агын үргэн талада, Сагаан-Шулуутай нютагта түрэhэн. Тэрэнэй эсэгэ Онгодо Мункуев хүбдүүд отогой хүн байhан. Ан агнажа, бага зэргэ дарханай ажал хэжэ олоhон тулюурхан олзоороо амидардаг бэлэй.

Убаша хүбүүнэйнгээ долоо наhа хүрэхэдэнь, Нэршүүгэй уездын училищада оруулба. hургуулида hураhанайнь түлөө түлэхэ мүнгэ олохо зорилготойгоор тэрэнэй эсэгэнь В. А. Корякинайда хони адуулдаг болоhон. Теэд уданшьегүй 1841 ондо гэнтэ наhа баража, гэр бүлэеэ тэжээхэ бүхы хүшэр хүндэ зоболонгые тэрэнэй эхэнэр бэедээ даажа абаhан.

Онгодовой өөрынь бэшэhэнэй ёhoop, Нэршүүгэй училищада байхадань, тэрээндэ А. Д. Шерпин, Н. А. Чижов, А. Н. Попов, тэрэнэй эгэшэ А. Н. Попова гэгшэд ходо туhалжа, гутал хубсаhаар, ном сааpħаар хангадаг hэн. Мүн Буряадай элитэ туужашан Түгэлтэр Тобоевшье баhал энэ хүбүүндэ hанаагаа зободог байhан юм.

«Энээхэн хүбүүгээ саашадань эрдэмдэ hургахын тула Казаниин университедтэ ябуулбал яахаб» гэhэн бодолтой хүнүүд олон байгаа. Теэд тэрэ хүсэлнүүд hанаhан ёhoop бүтэхэ хубигүй hэн. Юуб гэхэдэ, холын харгы замай гаргашада түлэхэ мүнгэн үгытэй ядуу Онгодовто хаанаhaa олдохоб. Мүн наhатай хүгшэн эныгээ харууhагүйгөөр орхихонь хэсүү ха юм. Тиимэhээ Убаша Онгодов 1845 оной хабар Нэршүүгэй училищи дүүргээд, өөрынгөө нютагта ажал бэдэрбэ.

Тиигээд Монгол хэлэ зааха талаар тусхай шалгалта Нэршүүгэй училищиин дэргэдэ hайнаар барижа, Агын Никслаевска приходско училищида монгол хэлэнэй багша болоо. Тэндээ долоон жэл хүдэлhэнэйнгөө hүүлээр ород хэлэ заадаг болоhон.

1860 ондо, Агын Дүүмын ноёдой болон үбгэдэй суглаан боложо, багша Онгодовой «албан тушаалта ажалдаа оролдолготой» байhанайнь түлөө «14-дэхи классай шанда хүртөөхэ» тухай генерал-губернаторто хандаhан. Тэрэнэй харюунь нэгэ жэл үнгэрөөд байхада ерээ: багша Онгодов «За усердие» (Оролдолгын түлөө) гэhэн мүнгэн медаляар шагнагдаба. Багша Онгодов эрилтэ ехэтэй, эрдэм шадабаряар бэрхэ, өөрынгөө үүргэтэ уялгануудые үнэн зүрхэнhөө дүүргэдэг байhаниинь элирнэ.

Тиихэ үедэ гансахан лэ өөрынгөө салингаар амидардаг багшанарай ажаhуудалынь тон хүшэр хүндэ байhан. Тиihээ тинтэрээ буряад приходско училищи hангай бэшэ, ниитын зөөреэр тэдхэгдэдэг hэн. Иимэ хүшэр байдалhаа боложо, багша Онгодов хүлhэнэй үшөө ондоо ажал бэдэржэ, Забайкалиин областиин правлениhээ оршуулгын хүдэлмэри абажа хэхэ баатай болодог hэн.

1865 ондо Онгодов Шэтын эрэшүүлэй пансиондо ажалладаг болоо. Тиигээд Шэтын приходско училищида багшалба.

1872 ондо Семипалатинскын областной управлениидэ монгол хэлэнэй оршуулагшаар ороhон. 1877 оной эхеэр тэрэ ажалаа орхижо, нютагаа бусажа ерээд, өөрынгөө ажахыhaa, мүн хүбүүнэйнь салин хүлhэнhөө ородог тулюурхан зөөреэр амидаржа, ажаhуугаа гэхэ.

Эгээл тэрэ үеhөө хойшо Онгодов өөрынгөө хани нүхэдтэй, танил таланартайгаа эрдэм наукын болон хэблэлэй ехэхэн харилсаа холбоо байгуулжа эхилээ. Тэрэнэй тэмдэглэлнүүд, бэшэгүүд дотор энэ бэлигтэ хүнэй сэдьхэл hанаанай хурса hонор үгүүлэлнүүд, ухаансар бодолнууд аржыса бэшэгдэнхэй. Тэндэ тэрэ өөрынгөө арад түмэндэ дуратай байhан тухайгаа хөөрэнэ. Үе сагай байдалай хубилалта бүхэниие ажаглан дурсахатаяа хамта, 19-дэхи зуунай hүүл багаар Буряадай общественн хүгжэлтын доройтоhон тухай гүнзэгы шаналалтайгаар тэмдэглэнэ.

Буряад зоной эрдэм hуралсал тээшэ хэды ехэ абьяастайгаар тэгүүлдэг байбашье, hургуули эмхидхэхэ хэрэгтэ хаанта засаг анхаралаа табидаггүй hэн. Багша Онгодов училищиингаа шухала хэрэгсэлээр дутамаг, түлюур байдал тухай, мүн буряад үхибүүдые тусхай hургуулинуудта үгэжэ hургаха зүбшөөл эрин гуйжа, хэды олон газарнуудта бэшэбэшье, тэрэнhээнь мүртэй үрэ дүн гараагүй бэлэй. «Хайшаашье хандахадам, — hаад, хаалта дүүрэн!» — гэжэ гунигтайгаар тэмдэглэнэ.

Агын буряадуудай дунда бии байhан үмсын hургуулинуудые хааhан ябадалтай дашарамдуулан, ородой хаанда эльгээhэн элидхэл соогоо багша Онгодов тэдэ hургуулинуудые «дасангай приходой, hангай, бэеэ дааhан училищинууд болгон, арадай гэгээрэлэй мэдэлдэ оруулха. Тиигээд мүнөө байhан приходско училищинуудые хүдөө ажахын hургуулинууд болгон хубилгаад, тэндэ ород, монгол хэлэ, тоо бодолго, зураг чертеждо hургадаг байха» гэжэ дурадхаhан байна.

Литературна, уран зохёолой ажал ябуулгые багша Онгодов бури наhатай болоhон, албанай ажалhaa гараhан хойноо эхилээ. Энэ үедэ Томскын губерниин статистикын комитедтэй нягта холбоотой болоо. Тус комитедэй секретарь Н. А. Костров гэгшэ буряадуудай ажаhуудал тухай ном hударта хэблэгдээгүй зарим hонин баримтанууд тухай мэдээсэхыень тэрээндэ хүсэбэ.

Онгодов тэрэ хүсэлыень дуратайгаар хүлеэн абажа, буряадуудай ажабайдал, гурим «Агын буряадай тууджа» гэжэ гаршагтай байгаа.

Тэрэ хадаа үнгэрhэн зуун жэлэй 70-аад онуудтахи буряадай ажахын, улас түрын ба соёлой ажабайдалые шэнжэлhэн түрүүшын зохёолнуудай нэгэн болоно.

Онгодовой архив дотор байhан удаадахи томохон зохёолынь гэхэдэ, Агын приходско hургуули тухай тэрэнэй бэшэhэн статья. Мүн энэ багшын архив соо хизаар ороноо шэнжэлэгшын талаар хүршэ оронуудтай ябуулдаг худалдаа наймаан тушаа, дунгануудай буhалгаан тухай hонин мэдээсэлнүүдые дурдана. Эдэ баримтанууд монгол, манжа, татар, хальмаг хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэнхэй.

1911—1912 оной үеэр багша Онгодов наhа бараа. Тэрэ өөрынгөө түрэhэн нютагай түүхэ бэшэхэ; буряадай хуушан ёhо гурим, заншал шэнжэлэн согсолхо, мэдэhэн, дуулаhан үльгэр, онтохонуудые хуу суглуулжа хэблэхэ гэжэ бодоhон байгаа.

Е. ГОЛУБЕВ,
СССР-эй географическа бүлгэмэй гэшүүн.

НАМАРАЙ hҮҮЛ, ҮБЭЛЭЙ ЭХИН

(Агрометеорологой тэмдэглэл)

Намарай hүүл hара—ноябрь барагдажа, үбэл өөрынгөө ээлжээе хүлеэбэ.

Ноябриин гурбадахи арбан хоногто республика соомнай hулагүй бүрхэд гэбэшье, ехэнхидээ сэлмэг тунгалаг, хүйтэншэг уларил байба. Республикымнай урда болон түб районуудта арбан хоногой дунда зэргын хүйтэн 15—18 градус (нормо сооо гээ гэхэ гү, нормоhоо 1 градус доошо) байhан. Яруунын, Баунтын аймагуудта 17—21 градус хүйтэн гэхэ гү, нормоhоо 2—3 градус дээшэ байгаа. Хойто аймагуудта урда аймагуудайхиhaa дулаан байба.

Ноябриин 23-да ехэ дулаан байгаа. Тэрэ үдэрэй эгээн дулааниинь республикын олонхи аймагуудта 1-hээ 7 градус хүрэтэр хүйтэн, тиихэдэ урда аймагуудта (Хяагтын аймагай Хамнигадай нютагта, Түнхэнэй Мондодо) 1-hээ 3 градус хүрэгэр дулаан байhан.

hүүлшынь 2—3 үдэртэ хүйтэрэд гээ. Тэрэ хүйтэн зарим газар нютагуудта 25—30 градус хүрэтэрөө доошолоо. Тиихэдэ Цахирта, Охин-Булагта, Баргажанда 32—35, республикын хойто захa — Багдаринда 39 градус хүйтэн үзэгдэhэн байна.

Республикын урда болон түб районуудта 1—3 миллиметр шиниг нойтон ороо. Кабанскда, Нижне-Ангарскда 6 миллиметр саhан ороhон байха юм. Үдын голые үгсэн, мүн Яруунада саhан ороогүй. Баргажанай урда захаар 25—27 миллиметр шиниг нойтон оробо.

Арбан хоногой hүүлээр саhан оробогүй. Цахир, Тори, Мондо, мүн олонхи районууд 1—8 сантиметр гүнзэгытэй саhаар хушагдаа. Баргажан голой талададын саhан 13 сантиметр байхадань, Баргажан тосхон шадарай саhан 40 сантиметр гүнзэгытэй.

Газарай хүрьhэн ехэнхи нютагуудта 70—110 сантиметр гүнзэгыдэ хүрөөд байна.

Арбан хоногой олонхи үдэрнүүдтэ дулаан байhан уларил мал, илангаяа хони бэлшээлгэдэ таатай байhан. Ой тайгаар агнуури хэлгэ үргэлжэлөө.

Ноябрьда hарын дунда зэргын хүйтэн олонхи районуудта 13—16 градус байhан.

Декабрьда республикын урда хахадта hарын дунда зэргын температура 14—18 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ. Энэнь нормоhоо 2—4 градус дээшэ байха болоно. 5-hаа 20 миллиметр шиниг нойтон орохоор багсаагдана.

hүүлшын 11 жэлэй туршада декабрь hара соо нормоhоо 1—5 градус дээшэ байhан ушар 8 дахин үзэгдэhэн байха юм. Эгээл дулаан декабрь 1963 ондо, эгээн хүйтэн 1961 ондо болоhон байна. Эдэ онуудта hарын дунда зэргын хүйтэнэй 22 градус байхада, 25 хүрэhэн, саhанай зузаан 10 сантиметрэй орондо 20—23 хүрэhэн байгаа.

Мүнөө жэлэй декабрь ямар байгшааб?

Ин. КОТОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: Совет Конституциин үдэртэ зорюулагдаhан түрүү бэшэг. СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай нээгдэhэндэ зорюулагдаhан хамтын суглаанhaa репортаж. ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаhанда: «Арадай засаг» — нүхэр Фалилеевэй статья. «Партийна ажабайдал» гэhэн рубрика доро В. Орловой статья.

Гурбадахи хуудаhанда: АПН-эй материалнууд. «Нэрэ хүндын хэрэг» — А. Игумновагай корреспонденци.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: нютаг нютагай hонин.

Газетымнай удаадахи номер декабриин 7-до гараха

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промышленный —48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни —40-49, идеологический — 24-74, 60-21, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации—34-05 и перевод—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-02127. Зак. № 1155.